Rekordna proizvodnja na plavžu

V torek, 1. novembra, sta oba plavža dosegla najvišjo dnevno proizvodnjo, in sicer 463,8 ton grodlja. Tudi poraba koksa je bila doslej najnižja — 687 kg na tono grodlja. Plavžarjem k doseženi rekordni proizvodnji iskreno čestitamo!

ŽELEZAR

JESENICE, 5. novembra 1966 Poštnina plačana v gotovini
LETO VIII Številka 44

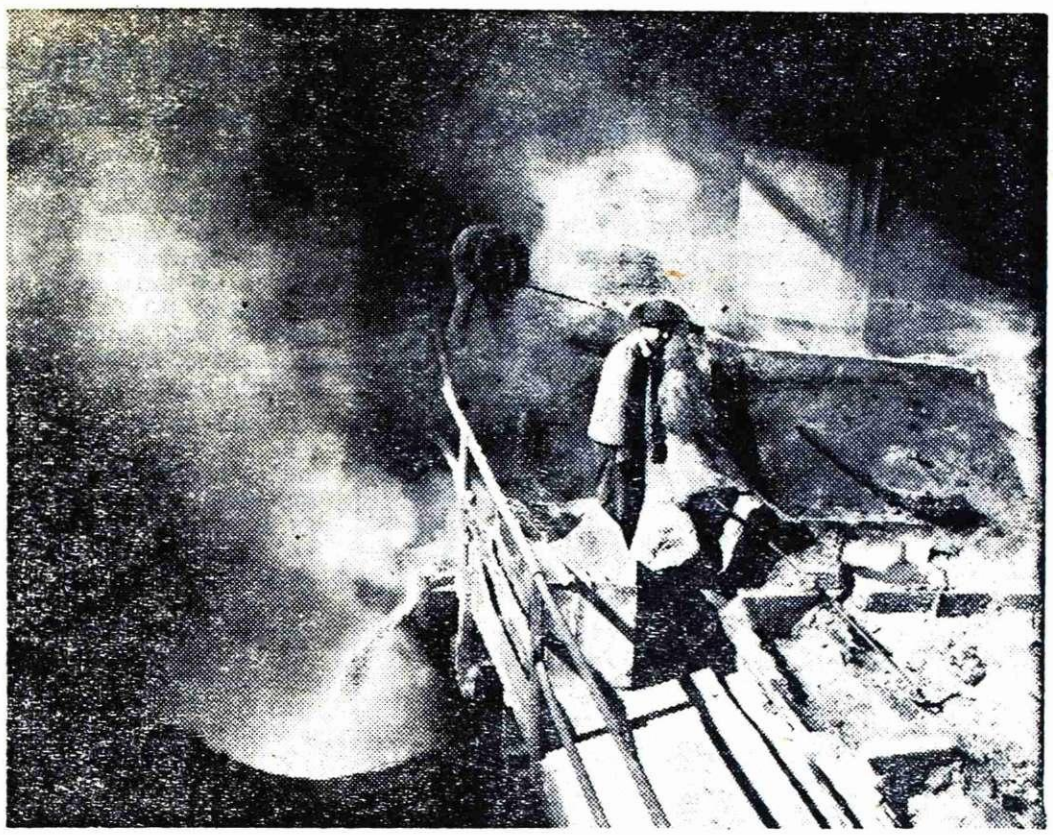

Rekordna proizvodnja ASEA peči v elektrojeklarni

V oktobru smo proizvedli na obeh električnih pečeh 7.667 ton, od tega na ASEA peči 6.670 ton. Prav je, če ob tej priliki ocenimo novo investicijo, ko se s proizvodnjo približujemo projektirani zmogljivosti.

Prvotna zamisel v investicijskem programu po katerem smo začeli rekonstrukcijo železarne, je predvidevala samo eno 30 tonsko električno peč. Analiza potreb je pokazala, da proizvodnja ene peči ne bi zadostovala za povečane zahteve po kvalitetnem asortimentu v daljši perspektivi. Pri študiju produktivnosti pa je bilo ugotovljeno, da je 30 tonska peč za evropske razmere že premajhna in da bi bila večja peč produktivnejša in stroški mnogo nižji.

Tehnično vodstvo je imelo nekaj težav s takim predlogom, ker je bilo nekaj pomislekov zaradi kvalitetnih razlogov. Predvidevali so tudi težave zaradi spremembe investicijskega programa. Sprememba je uspela in naročili smo električno peč ASEA, 60 tonsko, s kotlom 5400 mm in transformatorjem 18.000 KVA. Peč je bila izbrana v tej velikosti, ker večje v našo jeklarno zaradi dimenzij in žerjavov nismo mogli postaviti. Praksa je pokazala, da posebnih kvalitetnih problemov pri dobrem delu ni.

Zmogljivost takšne peči je močno odvisna od programa, od preskrbe z električno energijo ter od dobre pripravljenosti same peči in ostalih naprav. Pri štiriizmenskem obratovanju in celoletnem normalnem preskrbovanju z električno energijo ter dobrem vzdrževanju, bi imeli na razpolago 8000 obratovalnih ur. Računali smo s povprečno proizvodnjo 12,5 t/h, kar pomeni 100.000 ton jekla. Pri tem smo upoštevali za kvalitete, ki se normalno izdelujejo v SM pečeh 14 t/h, pri kvalitetah z dvema žlindrama pa 11,5 do 12 t/h v povprečju.

V oktobru smo dosegli na ASEA peči povprečno na uro 10,4 tone — računano na celotni obratovalni čas, na čisti čas šarž pa 12,2 tone. Torej smo se zelo približali projektiranemu času, čeprav ga še nismo dosegli, ker je bilo niz težav, ki jih navajam pozneje.

8 tonska peč je imela proizvodnjo 1,45 t/h, kar je nekaj manj kot v povprečju, vendar je bilo za tretjino proizvodnje nerjavečega jekla, kar zmanjšuje proizvodnjo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

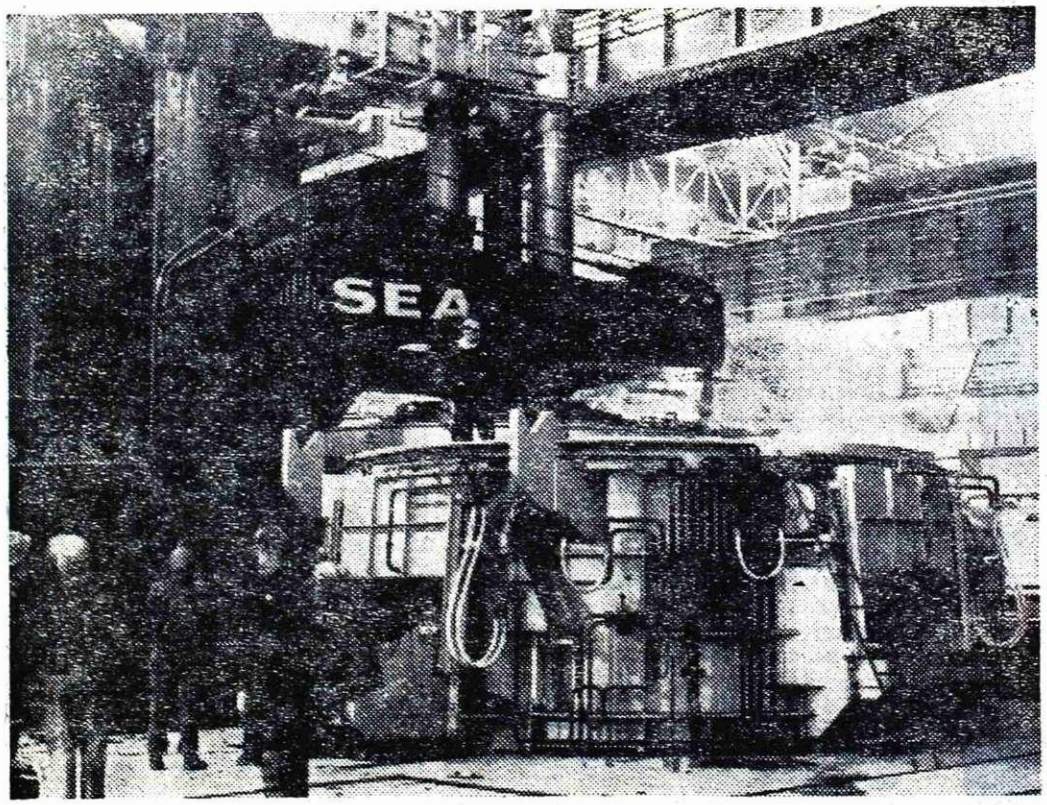

ASEA električna peč tik preden je začela redno obratovati

Pred občnimi zbori

Smo na pragu občnih zborov sindikalnih odborov. In ne samo, da bomo vnovič ocenili rezultate naših skupnih prizadevanj v minuli mandatni dobi, vnovič si bomo zadali nove naloge in izbrali tiste, ki naj bi še posebej pripomogli k njihovemu uresničevanju. S te strani torej nič novega oziroma nič takega, česar ne bi bili navajeni tudi doslej.

Toda gre za to, da bi prav ob naših navadah in pripravah na občne zbore nekaj bistvenega spremenili. Tudi delo v sindikatih bo treba drugače programirati in politiko kadrovanja zasnovati na novih kriterijih ter jo uskladiti s programskimi zahtevami za naše bodoče delo.

Priznati je treba, da smo le redko prihajali na občne zbore sindikalnih odborov z izoblikovanimi programi, kljub temu, da smo dobro vedeli, da je občni zbor tisti organ, ki bi moral program izoblikovati in potrditi. Namesto tega se je pogosto dogajalo, da smo na občnem zboru izglasovali nekaj zelo načelnih tez, bolj kot programskih ciljev družbeno politične akcije. Delo v sindikalnem odboru se je odkotalilo na tirnice naključij, zaključke pa smo pripisali oziroma prihranili novoizvoljenim članom sindikalnega odbora.

Zelo pogosto smo z občnih zborov sindikalnih odborov odhajali z občutkom, da smo opravili svojo formalnost. Toda če naj sindikat v delovni enoti — organizaciji pomeni nekaj več kot formalno organizacijo proizvajalcev, potem mora biti tudi njegova programska usmerjenost več kot samo formalna. Da bi se temu izognili, bo možno le tako, da se člani sindikalne organizacije sestanemo na občnem zboru z že izoblikovanim delovnim programom in se že v naprej dogovorimo, katere skupne probleme bomo reševali v bližnji prihodnosti. Samo tako delo je lahko načrtno in učinkovito. Tudi izbira kadrov za sindikalno vodstvo bo v tem primeru veliko lažja, ker se bomo lahko odločili za tiste tovariše, ki so že v razpravi o programu dela bolj odločno zagovarjali najboljše rešitve in nakazali tudi najkrajše poti za reševanje problemov.

M. S.

OD 6. DO 13. NOVEMBRA

Teden požarne varnosti

Letos bo teden požarne varnosti od 6. do 13. novembra. V tem tednu je dolžnost naših gasilskih društev, da poučijo vse prebivalce v naši komuni, posebno pa mladino o požarni varnosti. Nešteti požari povzročajo vsako leto večmilijonsko škodo. Navedel bom le nekaj požarov, ki so nastali po neprevidnosti ali malomarnosti. Dokazano je, da je učenec 1. razreda začel v prostoru, kjer se je učil, prižigati pri električni peči papir, ki se je vžgal. Gorečega ga je odvrgel pod divan, ki je začel goreti. Začel je vpiti in oče, ki je pritekel, je ogenj pogasil. Zgodilo se je tudi, da je mamica zjutraj zakurila v štedilniku, hčerko Dragico pa pustila v sobi in odšla po opravkih. Ko se je hčerka zbudila, je v kuhinji odvrgla pižamo na vroč štedilnik. Pižama se je vžgala in Dragica, misleč da bo ogenj pogasila, je odvrgla gorečo pižamo na divan, ki je prav tako začel goreti. Klicala je na pomoč in sosedje so takoj poklicali poklicne gasilce, ki so ugotovili, da je požar povzročil za 100.000 S din škode.

Največ požarov nastane zaradi malomarnosti ljudi. So ljudje, ki poberejo iz peči ali iz štedilnika še žareč pepel in ga vsujejo v lesene zaboje. Taka malomarnost največkrat povzroči požar. Vzrokov za požare je še več, posebno sedaj, ko imajo gospodinje električne kuhalnike, likalnike, grelce itd. Marsikatera gospodinja pozabi izključiti električni kuhalnik ali likalnik in tako pride do požara in velikokrat tudi do ogromne škode.

Še bolj nevaren je gospodinji bencin. Poznani so primeri požarov in eksplozij zaradi pranja z bencinom, ko gospodinja ni upoštevala, da bencin zelo hlapi in da ima pod kotlom za kuhanje perila ogenj. Več gospodinj se je zaradi tega zelo opeklo. Nekaj pa jih je zaradi opeklin tudi umrlo.

Mnogo požarov povzročijo mladoletni otroci, če starši pustijo vžigalice na takem mestu, da so jim dosegljive.

Ogenj je tudi najnevarnejši uničevalec naših gozdov. Gozdne požare največkrat povzročijo ljudje z odmetavanjem neugašenih vžigalic in cigaretnih ogorkov, kurjenjem v gozdu ali njegovi bližini, če ognja niso dobro pogasili. Ti gozdni požari povzročijo vsako leto večmilijonsko škodo.

Glavni namen tedna požarne varnosti je, da seznanimo in vzgajamo vse naše prebivalstvo, kako preprečevati nastanke požarov. Dolžnost vsakega državljana pa je, da najmanjši požar takoj javi, ker le s hitrim prijavljanjem požarov bomo preprečili ogromno škodo posamezniku in družbi.

V tednu požarne varnosti je pripravilo vodstvo operative naše občinske gasilske zveze zelo obširen program. V tem tednu bodo gasilci pregledali in preizkusili pripravljenost naših enot, kajti le ta nam zagotavlja uspeh pri vseh akcijah. Društva bodo izvedla propagandne suhe in mokre vaje. Pregledali bomo vse hidrantne naprave, požarno preventivne preglede gospodarskih objektov. V kolektivih, šolah in drugih ustanovah bodo poučna strokovna predavanja o gasilski preventivi. Prav z učinkovitimi preventivnimi ukrepi in poučevanjem prebivalstva bomo marsikje odstranili nevarnost požarov, obvarovali naše imetje in preprečili veliko gospodarsko škodo.

Jože Varl

Rekordna proizvodnja na ASEA peči ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zanimivo je primerjati produktivnost med 60 tonsko in 8 tonsko električno pečjo. V oktobru smo dosegli na enega zaposlenega: na 8 tonski peči 30 ton jekla, na 60 tonski peči pa 123 ton jekla, ali štirikrat več. Razlika se bo še povečala, ko bomo prešli na večje ingote.

Stroški predelave so na 8 tonski peči za 9 mesecev 550 din na tono v povprečju, na 60 tonski peči pa 336 din/t, ali za več kot 200 din/t nižji kot na mali peči. S tem so se stroški predelave na veliki peči praktično izenačili s SM procesom v povprečju, pri SM kvalitetah pa so že nižji. Iz tega je razvidno, da je bila pot, ko smo se odločili za nabavo velike peči, pravilna.

Čeprav na električni peči prekoračujejo plan, bi bil uspeh še boljši, če ne bi bilo naslednjih težav:

— električne energije je bilo skoraj vedno dovolj razen ob konicah ne.

— Pripravljenost žerjavov je bila nezadostna — litostrojski žerjavi so slabe kvalitete.

— Začetne »otroške« težave z ASEA pečjo so bile še večje kot je nujno in jih je podjetje ASEA sukcesivno odpravljalo.

— Vzdržnost sten ni dovolj velika in bomo v prihodnjem letu skupaj s firmo ASEA spremenili delilni krog elektrod. Pripomniti je treba, da je zadnja kampanja dala zaradi manjše racionalizacije bistveno boljše rezultate kot dosedaj.

— Osvajanje posameznih kvalitet je zahtevalo svojčas, zlasti osvajanje take tehnologije, ki daje hitre šarže, pa še vedno dobre kvalitete.

— Livna jama je ozko grlo dokler ne pridemo do vlivanja velikih ingotov na vozove.

Kot poseben uspeh pa moramo pohvaliti izdelavo silika svodov, izdelanih v naši šamotarni, katerih vzdržnost je enaka inozemskim.

Poleg spremembe delilnega kroga pripravljajo v obratu še izgradnjo peči za legure ter dodajanje apna, oglja itd. v obliki prahu v kopel. Proučujemo postopke za skrajšanje šarž, pripravo in osvajanje tehnologije vlivanja velikih ingotov. Od reorganiziranega vzdrževanja pa pričakujemo, da bodo okvare praktično zmanjšane na nič.

Nadaljnja racionalizacija, ki je predvidena, »za katero pa še ni sredstev«, bi bil novi 125 tonski livni žerjav, ki bi dovoljeval povečanje teže šarže za 10—15 ton.

Zdi se nam prav, da kolektivu električne peči čestitamo k oktobrskemu uspehu ter mu želimo, da rezultate v naslednjih mesecih približa planirani zmogljivosti kljub težavam, ki jih ovirajo pri teh naporih.

Bogo Homovec

»Plavi« ponedeljek

V ponedeljek, 31. oktobra, naj bi po priporočilu upravnega odbora (okrožnica številka 5 z dne 29. 10. 1966, ki jo je podpisal direktor železarne) vsa železarna obratovala normalno, kljub temu da so nekateri obrati namesto tega dne že delali v nedeljo, 23. oktobra. Toda vsi tisti, ki smo bili v ponedeljek v železarni, smo lahko opazili, da to priporočilo ni zaleglo, čeprav je bilo utemeljeno s tem, da podjetje slabo izpolnjuje planske naloge. Še več. Niti na direkciji niso vedeli, v katerem obratu delajo in v katerem ne delajo. Brez da bi kogar koli obvestili, so posamezni obrati nadomestili to dnino že 23. oktobra in ne da bi koga obvestili, v ponedeljek, 31. oktobra, niso obratovali. Morda ni odveč vprašanje, kam vodi tak način upravljanja, ali samoupravljanja, saj to meji že na samovoljo obratov oziroma njihovih vodstev, ki bi bili dolžni o tem vsaj obvestiti tudi tehnično vodstvo železarne. Menda bo treba nekaj ukreniti. Še pred leti si kaj takega ne bi dovolil noben obratovodja in bi vsak upošteval okrožnico direktorja železarne oziroma upravnega odbora, čeprav je veljala le kot priporočilo in je bila izdana nekoliko pozno.

— jn

Še o osebnih dohodkih

V četrtek, 27. oktobra 1966, je radio Jesenice med »jeseniškimi aktualnostmi« objavil tudi sestavek o poteku seje tovarniškega komiteja ZK v železarni, na kateri so obravnavali med drugim tudi pojave ustavitve dela, ki so sledili izplačilu osebnih dohodkov za september.

Strinjam se z ugotovitvami, da nivo osebnih dohodkov, ki znaša v letošnjih 9 mesecih 80.500 din za 208 ur, za delo v železarni ne odgovarja. Ne morem pa se strinjati z nekaterimi navedbami in primerjavami, ki so podane tako, da prav gotovo ne služijo izboljšanju vzdušja v železarni, niti z ocenami o ukrepih in posledicah, ki so bili sprejeti z namenom, da se stanje popravi.

Osnovna pomanjkljivost omenjene razprave in tudi drugih podobnih diskusij je v tem, da običajno izhajajo iz najbolj ekstremnih primerov, ki se pojavijo v enem obračunskem mesecu. Tu mislim predvsem na precejšnje razlike, ki se pojavljajo med delovnimi enotami, kakor na razlike med posameznimi meseci v isti delovni enoti. Zakaj v isti sapi zahtevamo plačilo po delu, na drugi strani pa napadamo posledice, ki izhajajo prav iz tega sistema. Kdo naj bo regulator osebnih dohodkov, če nam proizvodnja tako po količini, kakor po kvaliteti zaniha tudi za 30 in več odstotkov. Kako naj cenik, ki je vezan na količino proizvodnje z različnimi cenami, odvisno od kvalitete, da približno enak osebni dohodek, če realizirana količina proizvodnje skozi odpremo znaša n.pr. v martinarni od 21.000 do 29.000 ton, v žebljarni od 580 do 1.200 ton, da ne govorim tudi o drugih, mogoče manj izrazitih primerih.

Ker je v takem nihanju nekaj subjektivnih, še več pa objektivnih vzrokov, ki jih tudi s skupnim prizadevanjem ne moremo odpraviti, je DSŽ uvedel v začetku letošnjega leta avtomatično izravnavanje takšnih razlik, s čimer pa ni niti najmanj posegal v obstoječe cenike, niti v samo formiranje. Formirana rezerva, ki je znašala ob odpravi limite le 1,26 % skupnih osebnih dohodkov in dana posojila, ki so znašala le 1,05 % na skupne osebne dohodke, dokazujejo, da ukrep še daleč ni bil toliko oster, kot je bila naša stalna želja, da zberemo vsaj 1/2 mesečnih osebnih dohodkov v rezervi.

Vprašanje je, če smo v pravem trenutku odpravili limito, saj bi prav

Poškodbe pri delu

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

Antona Lundra, kovača v kovačnici, je med kovanjem bakra pod zračnim kladivom udarila sekira, ki se je odbila, in mu poškodovala koleno na desni nogi.

KONSTRUKCIJSKE DELAVNICE

Peter Blažin, strojno plamenski rezalec v konstrukcijski delavnici, si je pri nastavljanju plošče k rezalnemu stroju poškodoval sredinec in prstanec na levi roki.

Ignac Šuštaršič, ključavničar — skupinovodja v konstrukcijski delavnici, si je med prekladanjem U železa poškodoval prstanec na desni roki.

Ivan Lesjak, ključavničar v konstrukcijski delavnici, je z žerjavom prestavljal lužilni boben. Ker se je nepredvidoma premaknil obroč, si je poškodoval prstanec in sredinec na levi roki.

ELEKTRO DELAVNICA

Vinko Demšar, elektrikar pri plavžih, si je med sekanjem izolatorja električne napeljave v kanalu za voz praženca poškodoval mezinec leve roke.

GRADBENE DELAVNICE

Ivan Razinger, vulkanizer v delavnici plastike, si je med privijanjem vijaka, ker mu je spodrsnil matični ključ, poškodoval podlaket desne roke.

VZDRŽEVANJE

JAVORNIK

Aleksandru Pikonu, instalaterju v instalacijski delavnici, je med zalivanjem spojke na litoželezni cevi bruhnil tekoč svinec in ga opekel po obrazu.

PROMET

Janez Gašperin, strojevodja ozkotirne lokomotive v starem železu, si je pri naletu voz na lokomotivo poškodoval hrbet in koleno desne noge.

Johana Andresa, premikača normalnotirne proge na prostoru, je pri spenjanju »lore« in livnega voza udarila avtomatska sklopka (spenjača) na prstanec desne roke.

TRANSPORT

Albin Žuber, vozač motornega tirnega dvigala, si je pri dostopu v kabino, ko je izgubil ravnotežje, poškodoval desno roko.

Sašo Košir, delavec mladinske brigade, je vozil samokolnico. Ko se je s prazno vračal, je padel in si poškodoval desno sprednjo stran prsnega koša.

Ivan Lakota, delavec mladinske brigade v skladišču opeke v Hrenovici, si je pri premikanju palete, ko mu je spodrsnil drog in je omahnil, poškodoval hrbet.

Jubilanti 50-letniki

V novembru so in bodo praznovali 50 let rojstva naslednji naši sodelavci: inž. MILAN MAROLT, UOS — 1. novembra; ALOJZ ŽAKELJ, žična valjarna — 10. novembra; MILAN MRAK, gasilci — 10. novembra; JANEZ PAVLIN, martinarna — 16. novembra; JOŽE HROVAT, toplotna energija — 22. novembra in FRANC ARH, Javornik III — 29. novembra.

RAZPIS

Amatersko gledališče »Tone Čufar« Jesenice nudi honorarno zaposlitev štirim mlajšim osebam v popoldanskih in večernih urah za delo na odru.

Interesente vabimo, da se zglase v upravi gledališča vsak dan od 17. do 19. ure.

Uprava gledališča

Na osnovi čl. 22. in 23. Pravilnika za urejanje delovnih razmerij Železarne Jesenice

RAZPISUJEMO

naslednja delovna mesta:

v DE valjarna 2400

1. obratovodja	U-5	1 oseba
2. I. asistent	U-5	2 osebi
3. dninski asistent	U-5	3 osebe
4. delovodja proge	D-4	3 osebe
5. delovodja adjustaže	D-4	3 osebe

V DE upravne službe — energetsko gospodarstvo

6. asistent	U-5	1 oseba
7. I. toplotni tehnik	U-4	1 oseba
8. II. toplotni tehnik	U-3	1 oseba

v DE martinarna

9. delovodja za popravilo dna	D-4	1 oseba
10. pomočnik delovodja livne jame	D-4	1 oseba
11. dispečer	D-4	4 osebe

POGOJI:

Kandidati za razpisano delovno mesto morajo imeti:

pod 1.: visoko šolo II. stopnje z 8-letno prakso v valjarnah;

pod 2.: visoko šolo II. stopnje s 4-letno prakso v valjarnah;

pod 3.: visoko šolo II. stopnje z 2-letno prakso v valjarnah ali tehnično šolo ustrezne stroke z 8-letno prakso;

pod 4. in 5.: tehnično šolo ustrezne stroke s 4-letno prakso v valjarnah ali mojstrsko šolo s 6-letno prakso;

pod 6.: visoko šolo II. stopnje metalurške ali strojne stroke s 4- letno prakso v stroki;

pod 7.: tehnično šolo metalurške ali strojne stroke s 6-letno prakso v stroki;

pod 8.: tehnično šolo metalurške ali strojne stroke z 1-letno prakso;

pod 9.: tehnično šolo ustrezne stroke s 4-letno prakso v talilnicah ali mojstrsko šolo s 6-letno prakso;

pod 10.: tehnično šolo ustrezne stroke z 2-letno prakso v talilnicah ali mojstrsko šolo s 4-letno prakso;

pod 11.: tehnično šolo ustrezne stroke z 2-letno prakso v talilnicah.

Pismene prijave z rojstnimi in ostalimi podatki, navedbo šolske in strokovne izobrazbe ter kratkim opisom dosedanjih zaposlitev, morajo kandidati predložiti v roku 15 dni po objavi razpisa kadrovskemu sektorju Železarne Jesenice.

Kadrovski sektor

v železarni

v septembru kritični obrati prejeli okrog 11 % več osebnih dohodkov, ker se je pač situacija pri večini proizvodnih delovnih enot obrnila na bolje.

Med vzroke, ki so povzročili kritično stanje, spada prav gotovo tudi naše gledanje na zadolževanje posameznikov skozi različna posojila. Ali je IO sindikata pravilno presodil situacijo, ko je priporočal nakup televizorjev, kar bo za več mesecev osiromašilo osebni dohodek nakupovalcev za mastne obroke po 30.000 din? Zakaj se je prekinitev dela v žebljarni in cevarni pojavila prav po izplačilu za september, čeprav je bil izplačani os. dohodek v žebljarni in cevarni za okrog 3.500 din na osebo višji, kot v preteklih dveh mesecih?

Zelo značilna je tudi ugotovitev, da se kritične pripombe na račun urejenosti nagrajevanja in delitve pojavljajo vedno le takrat, ko je osebni dohodek nizek, ko ne zadovoljuje več naših potreb. Zakaj ob relativno visokem osebnem dohodku postane tudi najbolj skomplicirana delitev na mah razumljiva, ob nizkem osebnem dohodku pa nikakor nočemo razumeti niti najbolj enostavnih računskih operacij, s katerimi se izvaja obračun. Zakaj stalno poudarjamo načelo delitve po delu, kot osnove našega nagrajevanja, ko pa rezultatov dela nočemo ali ne znamo meriti. Kaj smo napravili v nekaj letih z našimi normami, ki so donekle še predstavljale merilo dela posameznika, skupine, dnine itd.

Ker politika nagrajevanja pri naši družbeni ureditvi ne more biti stvar niti posameznika, niti službe kot take, pač pa izvajanje smernic samoupravnih organov, bi v sedanjem položaju brez dvoma pričakovali vsaj skromne toda konkretne pobude, kako v prihodnje urediti sistem nagrajevanja, da bo ob sorazmerno nizkem osebnem dohodku, zadovoljil celotni kolektiv. Zakaj označujemo ukrep delavskega sveta železarne, ki je bil sprejet na 5. redni seji, dne 19. 10. 1966 kot »korak nazaj«, če ima takšen, čeprav administrativen poseg izključno pozitiven namen, to je iz delitve priznati več osebnega dohodka enotam, ki iz objektivnih razlogov ne morejo slediti vsaj povprečnemu dvigu osebnih dohodkov v železarni. Diskutantu na omenjeni seji se verjetno ni zdelo vredno omeniti, da ta »korak nazaj« ne pomeni nikakega poseganja v sam sistem našega formiranja osebnih dohodkov, ki smo ga leta 1961 postavili kot novo odkritje v našem gospodarstvu, na enoto izdelka, kar je v bistvu delitev po delu, pač pa objektivizacijo pogojev kakršni pač so v posameznih delovnih enotah. Kdo v železarni ali izven nje si upa trditi, da so enote, v katerih že leta ni bilo nikakršne rekonstrukcije ali bistvene reorganizacije same krive, da ne morejo slediti vsaj skromnemu premiku v osebnih dohodkih. Prav tako najbrž ni nikogar, ki bi trdil, da se je proizvodnja v rekonstruiranih ali tehnološko izpopolnjenih obratih dvignila izključno zaradi relativno dobrega dela v teh enotah. Prav zato pa moramo ukrep, ki ga je DSŽ sprejel, smatrati kot željo, da se izenačijo pogoji, vsaj glede udeležbe na osebnem dohodku, če že ne moremo izenačiti osnovnih faktorjev, ki na delitev vplivajo. Vsa stvar pa je imela edini namen, izboljšati stanje proizvodnih delavcev, saj popravek, ki pomeni povečanje osebnih dohodkov pri sicer enaki storilnosti kot jo trenutno dosegamo, to je od 3,8 do 14,8 odstotka, zajema izključno 8 proizvodnih enot. Če smo proti takšnim posegom, ki so pri dokaj neurejenih in neizenačenih pogojih gospodarjenja nujni, zakaj tega ne povemo odkrito prizadetim proizvajalcem v obraz. Zakaj takrat, ko je stvar vroča, pristajamo na kakršnekoli rešitve, samo da se »narod pomiri«. Konkretni ukrep, ki naj stanje tudi dejansko izboljša pa označujemo kot korak nazaj samo zato, ker je enostaven in učinkovit. Koliko so pri vsem tem privilegirani prav uslužbenci pa naj razjasnim s podatkom, da se je osebni dohodek delavcev v letošnjih 9 mesecih povečal vsaj za skromnih 5,9 % pri uslužbencih pa le za 1,7 %, v primerjavi z OD v letu 1965, v mesecih po reformi.

Če nas takšno stanje osebnih dohodkov kot je, ne more zadovoljiti, čeprav gremo pri delitvi dohodka do skrajne meje, to je celotni dohodek usmerimo na osebne dohodke, in če nismo sami v stanju več prigospodariti kot sedaj, potem je treba napore za izboljšanje situacije usmeriti drugam. Nič ni lažjega kot organizirati stavko, vprašanje je samo, proti komu in s kakšnim ciljem. Ali ni absurdno, da samoupravljavec — lastnik proizvajalnih sredstev stavka proti samemu sebi. Če s tem izraža nezadovoljstvo proti vodstvenemu kadru ali sploh proti vsakemu, ki mu že zaradi značaja dela ni enak, čeprav imata oba v samoupravnem smislu iste pravice in dolžnosti, potem je bolje, da se posluži svojih pravic in odstrani s položaja vsakogar, za katerega smatra, da ne odgovarja delu za katerega je zadolžen. Stavka v naših razmerah pa lahko še bolj ohromi že itak močno omajan delovni polet, s katerim se je jeseniški delavec lahko vedno pohvalil.

Mislim pa, da nas je prav reforma jasno poučila, da nam bo družba v prihodnje priznavala le to, kar bo od nas prejela, drugače reforme ne bi bilo treba.

S. M.

DE VALJARNA 2400

Razprava o tehničnih normah

Delavski svet valjarne 2400 je imel 4. redno sejo, na kateri so najprej pregledali izpolnjevanje sklepov, ki so bili sprejeti na sejah organov delavskega samoupravljanja, nato pa so poslušali poročilo o proizvodnji in gibanju stroškov. Razen tega so člani delavskega sveta razpravljali še o poročilu, ki obravnava uvajanje tehničnih norm in akordnih grup ob koncu seje pa so poročali predsedniki komisij o opravljenem delu.

Člani DS valjarne 2400 niso imeli nobenih pripomb k poročilu obratovodje o izpolnjevanju sklepov sej organov delavskega samoupravljanja. Obratovodja je v svojem poročilu o proizvodnji in gibanju stroškov poudaril, da je bil september eden najboljših mesecev za kolektiv valjarne 2400, v oktobru pa je bilo stanje nekoliko slabše. Delovni program ni bil najbolje sestavljen in se je pločevina nabirala pri normalizirni peči. Ker je bil spremenjen program valjanja in iz valjarne Bela ne dobivajo več kvalitet, iz katerih je treba pozneje pločevino normalizirati, je stanje že boljše. Stroški so večji kot so bili planirani, predvsem pri popravilu elektromotorjev in pri raziskavah, kar pa je razumljivo, ker so usluge izven železarne dražje.

Tov. Mohorič je člane DS seznanil z novimi tehničnimi normami, nato pa sta jih z obratovodjem obrazložila po grupah in po razdelitvi v povprečju. Tov. Mohorič je tudi povedal, kaj vse so upoštevali pri sestavljanju tehničnih norm. Izgotovljena bo tudi korektura norme za progo. Sprejet je bil sklep, da na oglasnih deskah izobesijo tabele, iz katerih bo razvidno, koliko kosov pločevine je treba zrezati ali stehtati, da je norma dosežena. Vsa ostala pojasnila člani kolektiva lahko dobijo pri tov. Mohoriču.

Kadrovska komisija je predložila delavskemu svetu v potrditev nekatere spremembe. Člani delavskega sveta so z glasovanjem potrdili, da prosto delovno mesto vodilnega valjavca dodelijo Antonu Vovku. Na delovnem mestu ključarja bo začasno Ivan Kavčič, kadrovska komisija pa je predlagala, da bi delovno mesto I. črtalca zasedel Jože Rupar. Tudi ta predlog je bil z glasovanjem sprejet. S tajnim glasovanjem so potrdili predlog komisije glede zasedbe delovnih mest pri prebiralcih in odpremnikih materiala. Ob koncu seje so še sprejeli sklep da je treba sodelavca tov. Rakinića začasno premestiti na delovno mesto zarisovalec debele pločevine, Franc Logar pa bo začasno zaposlen na delovnem mestu kontrolor kotlovske pločevine.

— or

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob moji bolezni.

Blaž Petač
Javornik I

ZAHVAHA

Ob smrti naše dobre mame

ANGELE PODOBNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami ter vsem sosedom za izkazano pomoč. Zahvaljujemo se sodelavcem iz obrata HVŽ — pocinkovalnica in vsem, ki ste se v takem številu poslovili od nje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Pavel, sin Jože, hčerke Angela, Pavla in Minka z družinami.

Tudi v lužilnici imamo probleme

Tudi v naši lužilnici je precej problemov, o katerih nameravam napisati nekaj misli. Takoj v začetku naj pripomnim, da se od mene zahteva več kot lahko naredim ob sedanjih delovnih pogojih na delovnem mestu. Proti raznim zastojem se moram boriti dan za dnem, toda precej je stvari, ki bi jih morali izboljšati. Odpraviti bo treba reparature med delovnim časom. Tako bodo žerjavi bolje izkoriščeni. Prav tako bo treba izbrati primeren čas za zamenjavo svetlobnih teles, kajti žerjav, ki je v lužilnici, je na dopoldanski izmeni zelo obremenjen. Problematična je tudi redna dostava materiala v lužilnico. To velja tudi za nakladanje ankerjev v žični valjarni. Naloženi morajo biti tako, kot zahtevajo predpisi, da ne bomo lužili pomanjkljivo naloženih ankerjev, ker bomo porabili isti čas, proizvodnje pa ne bo. Ne zdi se mi prav, da žerjav opravlja tudi druge usluge, to pa ni v skladu z našimi normami. Sušilnepeči so zgrajene tako mehanizirano, da jih mora žerjav odpirati. To je precej zamudno, ker peči zelo pogosto uporabljamo in jih je treba z žerjavom odpirati in zapirati. To je nekaj problemov, ki nas ovirajo pri delu in izpolnjevanju norm ter odrejenih nalog. Menim, da če bi odgovorni storili primerne ukrepe, bi naštete in tudi druge probleme lahko rešili že prej, tako pa smo izgubili po nepotrebnem že precej proizvodnje. Če že zahtevamo od delavcev, da svoje naloge izpolnjujejo, potem je vprašanje, od koga naj zahtevajo delavci, da z odločnimi ukrepi pripomore k reševanju vsakodnevnih problemov. Žal se s številnimi problemi srečujemo že zelo dolgo in skrajni čas je, da jih rešimo v našo skupno korist.

Marjan Žmitek

Izgubljena ura

V četrtek, 27. oktobra, sem zjutraj ob 5.25 uri šel v službo in na poti od Tavčarjeve ulice 9 do avtobusne postaje, ali pa v avtobusu, ki pelje iz Planice v valjarno Bela, ali pa na poti s te avtobusne postaje v obrat jeklovlek, izgubil moško ročno uro s pletenim pasom iz žice. Ura mi je drag spomin, zato prosim poštenega najditelja, da jo proti nagradi vrne na naslov: Slavko Markelj, Tavčarjeva 9, Jesenice — ali pa me obvesti na številko internega telefona 404.

Slavko Markelj

Življenjski jubilej inž. Milana Marolta direktorja UOS

Kdo ne pozna inž. Milana Marolta, direktorja uprave osnovnih sredstev, prvega inženirja metalurgije, ki je ta študij v celoti absolviral v Jugoslaviji. Vsi prejšnji inženirji metalurgije so morali to stroko študirati v tujini. V torek, 1. novembra, je inž. Milan Marolt slavil 50-letnico rojstva.

Rodil se je 1. 11. 1916 v Špitaliču pri Kamniku. Gimnazijo je obiskoval najprej v Mariboru in pozneje v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral na metalurški fakulteti. Čeprav izhaja iz družine glasbenikov, njegov očim je bil znani France Marolt, mati — Tončka Maroltova, pa je prav tako poznana kot zbiralka folklornega in sploh kulturnega narodnega blaga, se je inž. Marolt odločil za železarski poklic in v njem dosegel precejšnje uspehe. Na Jesenicah se je v naši železarni zaposlil prvič kot študent že leta 1944. Odšel je v partizane in se vrnil na Jesenice zopet 1. septembra 1946, ko je dokončal študij na metalurški fakulteti v Ljubljani. Najprej je bil do leta 1949 zaposlen v martinarni, potem pa je moral za dve leti po službeni dolžnosti v Zenico. Dve leti je v Zenici vodil tamkajšnjo jeklarno. Ko se je vrnil na Jesenice, v letu 1951, je postal šef livarne. Od leta 1954 do leta 1959 je bil sodelavec raziskovalnega oddelka, od takrat naprej pa vodi upravo osnovnih sredstev, ki ima prav pod njegovim vodstvom do sedaj največje in najbolj zahtevne naloge. Najprej je bilo treba dokončati rekonstrukcijo hladne valjarne, sedaj pa že šesto leto vodi največjo rekonstrukcijo, kar jih je doživela naša železarna in lahko rečemo, da uspešno. Inž. Marolt pa ni le železar. Rad se ukvarja tudi s športom in sicer s smučanjem. Kdor je pozimi zašel v Črni vrh, ga je lahko pogosto srečal s smučmi na nogah in zato ni čudno, če v sedanji sezoni tudi vodi smučarski klub Jesenice. Omeniti velja, da je bil inž. Marolt tudi član uredniškega odbora, ko je naša železarna še izdajala revijo »Železar«.

V sredo sem ga obiskal in ga na koncu razgovora vprašal, kaj meni o raznih govoricah, ki se širijo po Jesenicah, češ da se naša rekonstrukcija že predolgo vleče, da bodo naprave že zastarele itd. Dejal je: »Čas naše gradnje ni prav nič daljši kot na primer v Donawitzu v Avstriji in še mnogih drugih podjetjih pri naših sosedih. Res pa je, da smo preveč optimistično planirali, čeprav se je pokazalo, da pri opremi, ki smo jo uvozili, ni bilo težav in smo vso pravočasno vgradili. Težave pa so z domačimi proizvajalci, tako s strojno kot elektro industrijo, ki občutno kasni. Torej so vse zamude posledica zunanjih vplivov, zato nam te težave priznavajo tudi banke, ki so kreditirale našo rekonstrukcijo. Naša naloga sedaj je, da bomo nove naprave čim bolje izkoristili, saj so moderne. Tako se nam bo vračal vloženi denar. Skrbeti pa bomo morali tudi za finalizacijo proizvodnje in čimprej dograditi žično valjarno, da bomo lahko polno izkoristili zmogljivosti žičarne. S tem pa naša rekonstrukcija še ne bo končana, saj bo treba ustrezno preurediti tudi hladno valjarno. Ob koncu bi se rad zahvalil celotnemu kolektivu za pozornost in čestitke ob mojem rojstnem dnevu!«

Tudi jaz sem se mu zahvalil za ta kratek razgovor, mu čestital k temu pomembnemu življenjskemu jubileju in zaželel da bi bil še dolgo vrsto let med nami, da bi praznoval še mnogo rojstnih dnevov s prav takimi delovnimi uspehi kot do sedaj.

— jn

Jugoslovanska železarska industrija v prvem polletju 1966

Jugoslovanske železarne so v prvih šestih mesecih letošnjega leta sorazmerno dobro obratovale. V glavnem so izpolnile svoje planske naloge in jih delno prekoračile. Le v manjši meri jih niso izpolnile. Posebno je viden napredek v proizvodnji grodlja, kar je rezultat uporabe novih načinov intenzifikacije procesa na jugoslovanskih plavžih. Prav tako v prvem polletju ni bilo težav zaradi pomanjkanja osnovnih železarskih surovin. Zaradi precejšnjega povečanja proizvodnje grodlja se je pojavil problem večjih zalog in vskladiščenja.

Spodnja tabela prikazuje proizvodnjo posameznih proizvodov v prvem polletju 1966, prvem polletju 1965 in indeks primerjave za posamezne jugoslovanske železarne skupaj.

železarna	I. polletje 1966	I. polletje 1965	indeks 66/65
železna ruda			
Vareš	519.083	541.077	95,9
Ljubija	151.632	529.235	97,4
Sisak	11.215	10.264	109,3
Ilijaš	17.736	—	—
skupaj	1,063.666	1,080.576	98,4
koks			
Zenica	346.088	342.151	101,2
Lukavac	268.170	254.661	105,3
skupaj	614.258	596.812	102,9
beli grodelj			
Zenica	311.179	303.511	102,5
Jesenice	64.239	58.168	110,4
Sisak	81.697	65.226	125,3
Vareš	28.949	26.990	107,3
Store	7.848	11.580	67,8
skupaj	493.912	465.475	106,1
Poraba koksa kg/t grodlja			
Zenica	891	985	—
Jesenice	814	1.042	—
Sisak	731	885	—
Vareš	885	899	—
Store (el. plavž)	556	376	—
povprečno	849	958	—
surovo SM jeklo			
Zenica	436.260	407.165	107,1
Jesenice	153.763	170.140	90,4
Sisak	83.442	93.128	89,6
Smederevo	38.956	37.736	103,2
Nikšič	36.017	37.765	95,5
Store	20.343	18.554	109,6
Ravne	14.509	16.285	89,1
skupaj	783.290	780.713	100,3
Surovo elektro jeklo			
Zenica	11.415	12.744	89,6
Jesenice	32.565	13.350	243,9
Sisak	11.250	1.219	922,9
Nikšič	41.213	38.339	107,5
Smederevo	3.884	3.749	103,6
Ravne	37.024	34.017	108,8
skupaj	137.351	103.418	132,8

Izkop železne rude in proizvodnja koksa sta ostali v letošnjih šestih mesecih približno na isti ravni kot v preteklem letu. Znatno je narastla proizvodnja belega grodlja ob istočasnem močnem znižanju porabe koksa na tono grodlja. Oboje ima svoj vzrok predvsem v uporabi mazuta in zemeljskega plina kot dodatnega goriva na plavžih.

Proizvodnja surovega SM jekla je ostala praktično na isti ravni kot v prvem polletju preteklega leta. Pri tem je Železarna Zenica proizvedla približno 29.000 ton več kot lani, železarni Jesenice in Sisak za skoraj isto količino manj, medtem ko so ostale železarne ostale na približno enaki proizvodnji kot v letu 1966.

Proizvodnja surovega elektro jekla je letos narastla za približno 34.000 ton. To povišanje gre predvsem na račun pričetka obratovanja novih električnih peči večjih zmogljivosti v železarnah Jesenice in Sisak. Oba nova proizvodna agregata kažeta letos dobre proizvodne rezultate in se približujeta svojim realnim zmogljivostim.

Po biltenu UJŽ 7/66

AVSTRALIJA. V Avstraliji so odkrili v zadnjih letih izredno velike zaloge železne rude. Posebno velja to za zahodni del tega kontinenta, kjer so odkrili zanesljive zaloge v višini 15 milijard ton, medtem ko računajo, da so skupne možne zaloge ogromne in sicer okoli 125 milijard ton. Ruda je visoko kvalitetna in vsebuje 50 — 65 % železa. V teku so priprave, da jo bodo lahko že v bližnji bodočnosti pričeli izvažati v velikih količinah na Japonsko.

JAPONSKA — Ta država ima doma le majhne zaloge surovin in goriva za potrebe svoje železarske industrije. V letu 1965 so morale japonske železarne uvoziti 81 % potrebne železne rude in 64 % premoga za koksanje. Glavni dobavitelji železne rude so bile južnoameriške države, Malezija, Indija, ZDA, Kanada in Filipini, medtem ko se Avstralija šele postopno uveljavlja na tem področju. 50 % premoga so dobavile ZDA, ostanek pa Kanada, Sovjetska zveza in Avstralija. Za prevažanje železne rude in premoga so imele v letu 1965 japonske železarne na razpolago 51 posebnih ladij, od teh 11 z nosilnostjo preko 50.000 BRT.

LIBERIJA — Severnoameriško podjetje »Dravo Corp.« bo zgradilo v liberijskem pristanišču Buchanan napravo za peletiziranje železne rude. Gradnja te naprave spada v sklop skupnih investicij v višini 225 milijonov dolarjev, s katerimi bodo zgradili naprave za izkoriščanje železne rude v bližini tega pristanišča, potrebno železniško progo in uredili pristanišče.

NOVA ZELANDIJA — Družba »New Zeland Steel Ltd.«, ki želi zgraditi prvo železarno v tej otoški deželi, je naletela na težave. Skušala je namreč zainteresirati prekomorski kapital, da bi vložil v to investicijo svoja finančna sredstva. Zaenkrat še ni pravega odziva na to in je zato stopil v akcijo novozelandski minister za industrijo in trgovino, ki se bo skušal dogovoriti z bankami v Veliki Britaniji, na Japonskem in v Kanadi.

ŠPANIJA — Expvrt-Import banka v ZDA bo s 40 milijoni dolarjev financirala izgradnjo največje železarne v Španiji, ki jo gradi družba »Impresa Nacional Siderurgica« SAD. Železarno s plavži, kisikovo jeklarno, napravo za kontinuirano vlivanje in valjarniškimi napravami bo gradilo podjetje Koppers Co. iz ZDA v sodelovanju z nekaterimi drugimi podjetji.

SVEDSKA — V švedski železarni Oxelösund Jamverk bodo zgradili novo napravo za kontinuirano vlivanje bram. Naprava tipa »S« bo imela dve žili ter bo lahko vlivala brame, debele 250 mm in široke 160 mm. Gradi jo po »Concastovih« načrtih zahodnonemško podjetje Schloemann ter bo pričela obratovati prihodnje leto.

TASMANIJA — Ob finančnem sodelovanju avstralskih, ameriških in japonskih družb pripravljajo vse potrebno za pričetek gradnje naprav, ki bodo omogočile izkoriščanje bogatih nahajališč železne rude v severozahodnem delu tega avstralskega otoka. Zgradili bodo poleg drugega tudi naprave za koncentriranje in peletiziranje železne rude ter pristaniške naprave za nakladanje. Skupni investicijski stroški bodo predvidoma znašali 70 milijonov dolarjev.

VELIKA BRITANIJA — V železarni Ebb Vale Works britanske železarske družbe »Richard Thomas & Baldwins Ltd.« so dosegli v 40-tonskem kisikovem konvertorju, ki obratuje po »LD-AC« postopku rekordno vzdržnost obzidave. Opeka, ki jo je izdelalo podjetje »General Refractories Ltd.« iz grškega magnezita je vzdržala 800 šaržev in konvertor je v tem času proizvedel skupno 30.394 ton surovega jekla.

ZAHODNA NEMČIJA — V železarni »Rheinstahl Hüttenwerke« v Hattingenu bodo zgradili novo napravo za kontinuirano vlivanje tipa »S«. Naprava bo vlivala brame dimenzij 2100x300 mm in bo imela letno proizvodno zmogljivost 500.000 ton.

ZDA — Strokovnjaki za industrijski razvoj pri Združenih narodih računajo, da bo do leta 1975 narasla letna svetovna proizvodnja surovega jekla za okoli 700 milijonov ton. Odgovarjajoče tej proizvodnji surovega jekla računajo, da bo narasla proizvodnja grodlja na okoli 500 milijonov ton in izkop železne rude na 780 milijonov ton.

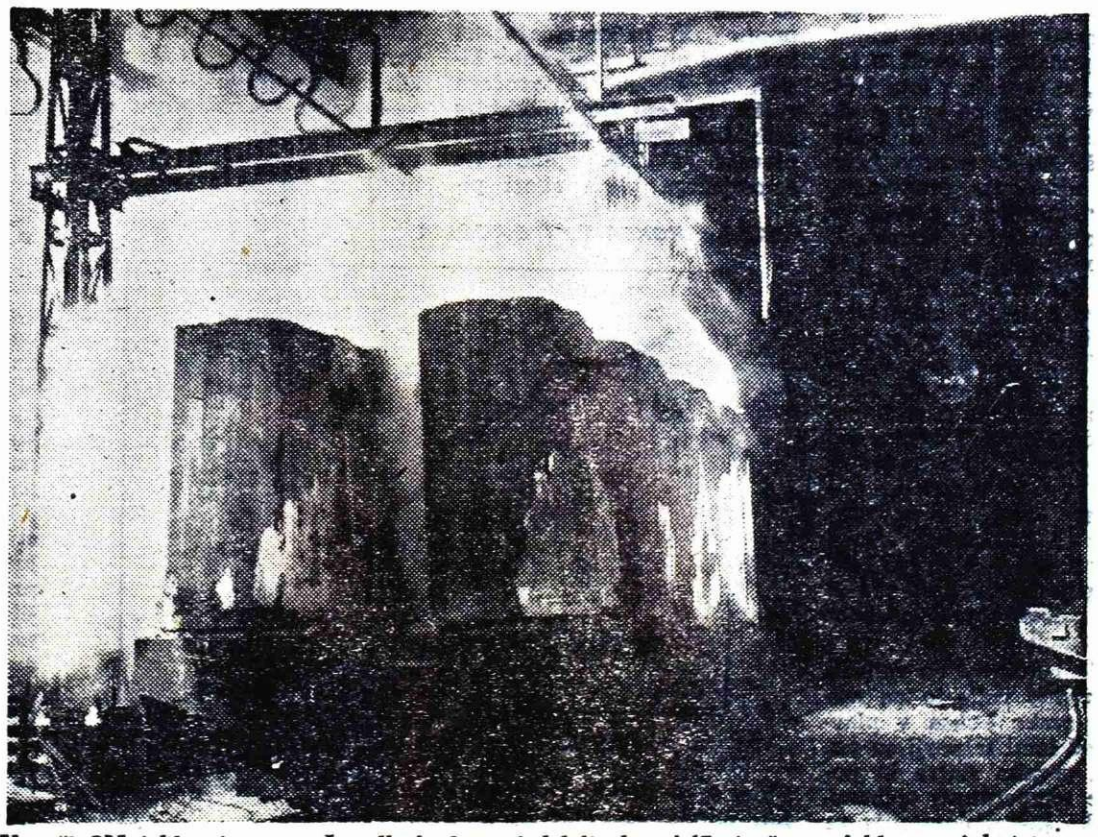

V naši SM jeklarni smo v I. polletju letos izdelali skoraj 17 tisoč ton jekla manj kot lani

Spomenik žrtvam gora v Vratih odkrit

V nedeljo, dne 30. oktobra — tik pred praznikom dneva mrtvih, je bilo navzočih pod zasneženo severno steno Triglava okrog 200 gornikov, mladincev in svojcev ponesrečenih pri odkritju spomenika žrtvam gora.

Prav do doline Vrat je na predvečer odkritja spomenika padel sneg. Ko smo stopali v zatrep doline tisto nedeljsko jutro, so sive megle zastirale mogočne skalne velikane. Skrivenčenega ruševja in rododendrona pa se je oprijemal nov sneg. Vsa krajina je imela tako žalosten videz...

Mislim, da je tudi ostale udeležence ganila lepa Aljaževa pesem »Oj Triglav, moj dom«, ki so jo zapeli jeseniški pevci — upokojenci pod vodstvom tov. Vebra. Predsednik PD Jesenice Maks Dimnik je z izbranimi besedami govoril o pomenu in namenu odkritja spomenika. Enainštirideset imen ponesrečenih je vpisanih v bakreni knjigi pod reliefom. Ni to za strah obiskovalcem triglavskega kraljestva. Je spomin na gornike, ki so v ljubezni do gora omahnili v smrt, je opozorilo planincem, naj bodo previdni.

Za naslednjo pesmijo »Nebo žari« je učenec osnovne šole »Prežihov Voranc« lepo recitiral pesem Mihe Klinarja »Žrtvam gora«, ki je vgravirna v knjigi:

NIHČE NE VE KDO JE PRVI OBSTAL POD VEČNIMI STOLPI GORA
PA NI PUŠČICA BIL NAPETA NA LOKU NEBA
NIHČE NE VE KDO JE PRVI ISKAL S KOPRNENJEM STOPNICE RAZPOK
KI JIH SKRIL JE V LABIRINTE PEČI TRIGLAVI SLOVENSKI BOG
NIHČE NE VE KDO JE PRVI SPOZNAL SLADKO TAJINSTVENOST ZMAG
NIHČE NE VE KDO JE PRVI ŽRTVOVAL SVOJE ŽIVLJENJE SVOJO MLADOST V PREPADNI SARKOFAG
JE LOVEC BIL
JE BIL PASTIR
KDO JE PRVI V SARKOFAGU GORA NAŠEL SVOJ VEČNI MIR
TRIGLAV MOLČI IN GORE MOLČE
LE KADAR VIHAR GOVORI IN PLAZOVI HRUME
SLIŠIŠ IME
NEZNANO IME
IMENA SLIŠIŠ
MNOGO IMEN
IZ STEN
BELIH STEN
VEČNIH KOT SPOMENIK

Tudi klene besede gorniškega veterana Joža Čopa, izrečene preprosto, so našle globok odmev v srcih navzočih.

Predsednik Planinske zveze Slovenije, dr. Miha Potočnik je poudaril, da naj bo spomenik posvečen vsem ponesrečenim gornikom. Tudi tistim v Planici, Martuljku, Krmi, Karavankah, Kamniških Alpah in drugod. Saj so tudi oni žrtvovali svoje najdražje — svoje življenje za gore. Nato je odkril spomenik, prekrit s planinsko zastavo. Prav tedaj so se razgrnile tudi megle, ki so objemale triglavsko steno — pokazal se je naš očak Triglav, ves bel, zasnežen. Morda je bilo tudi njemu žal žrtev, ki so omahnile v globine z njegovega razoranega, okamenelega obraza.

Se pesmi »Na planine« in »Lipa zelenela je« sta izzveneli v tihem gorskem svetu. Lepa svečanost je bila končana. Spomenik žrtvam gora pa je ostal v zatrepu doline Vrat. Pod njim na ozki polici ob knjigi so dogorevale in dogorele prižgane svečke.

Upamo in želimo, da v knjigo ne bo treba pripisovati novih imen ponesrečenih. Dovolj jih je bilo...

Janez Krušic

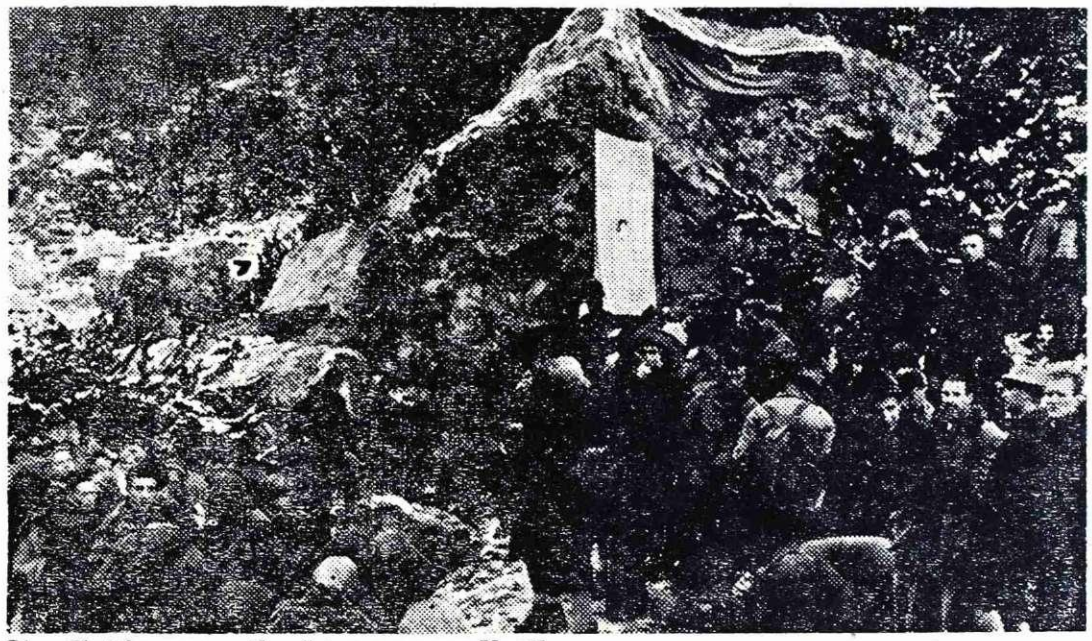

Ob odkritju spomenika žrtvam gora v Vratih

Pesem utrjuje prijate

Pod tem geslom je gostoval v soboto zvečer na Jes šani pevski zbor iz Pontebe v Italiji, ki ga vodi že g. Piemonte. Zbor, ki je eden najboljših italijansk skih pevskih zborov, je poznan tudi že Jeseničan nastopil pred dvemi leti poleg avstrijskega pevsl na srečanju pod naslovom »Kultura druži narode«

Program sobotnega koncerta je bil toliko pestrejši, ker so dopolnjevale italijanski pevski zbor italijanske in furlanske folklorne skupine ter jeseniški komorni in moši pevski zbor. Gostje, ki so peli v glavnem italijanske in furlanske pesmi, so posebno navdušili s slovensko narodno pesmijo »Zagorski zvonovi« v priredbi Karla Boštjančiča, ki so jo naštudirali za tokratno gostovanje na Jesenicah. Prav tako pa je navdušil tudi komorni zbor Svobode »Tone Čr nice, ki je zapel ščini Zardinijevo Prijetno je pres združeni moški z ga sestavljali pevc ga zbora in zbora martinarjev. Kon lepo kulturno d politična manife utrjevanje odnoso venci in Italijan podčrtala pozdr rih pr dnik jes bode Joža Varl in

»Elektr

V nedeljo, 30. tisti Jeseničani — mlajši, ki so si preskrbeli vstopr šali koncert ta popularne glasbe, tu kot pri nas. strumentalnemu »Mladi levi« iz I pevcema Lidijo Rafkom Irgoličen ni bilo žal, da sc za koncert na Dvorana je bila kot ver no še sedeži in sto sto prodanih e v ne dne, ključ temu, ce po 5 ovih d bile poceni. Po so se v vorano

Razvoj proizvodnje grodlja in jekla

(NADALJEVANJE)

Od tega leta naprej je poraba koksa stalno padala, za okoli 20 kg na leto, in dosegla v letu 1964 približno 650 kg na tono grodlja (slika 6). Koliko bodo lahko še znižali porabo koksa, je nemogoče predvideti. Vendar nekateri plavži v ZDA so dosegli v večmesečnih obratovanjih manj kot 500 kg, medtem ko so na Japonskem dosegli v celotni železarski industriji povprečje okoli 520 kg na tono grodlja.

Z majhnim poskusnim plavžem so v ZDA že dosegli porabo koksa okoli 270 kg na tono grodlja. Raziskovalni delavci pa že razmišljajo o možnosti »plavža brez koksa«. Če je kdo zadosti drzen pri ekstrapoliranju (na sliki 6), potem bi morali plavži v ZDA pričeti obratovati brez koksa okoli leta 2000.

Različni faktorji so vplivali in še vedno vplivajo na znižanje porabe koksa v plavžih. Med temi faktorji so povečana poraba sintra in povišanje temperature vpihanega zraka kot nadomestila za del potrebne energije in poleg tega še vpihovanje skozi pihalice cenejših goriv, kot so zemeljski plin, mazut ali premog, ki nadomeščajo del koksa, z ali brez uporabe kisika za obogatitev vročega zraka. Po letu 1959 uporablja približno ena tretjina vseh plavžev v ZDA vpihovanje zemeljskega plina skozi pihalice kot ekonomsko nadomestilo za koks. Nekaj plavžev je opremljenih za vpihovanje mazuta in na treh plavžih so montirane naprave za vpihovanje premogovega prahu. Poleg teh tekočih programov so še neraziskane možnosti novih vrst sintra, ki uporabljajo premog kot vezilno sredstvo za fine rude ali koncentrate in delno že reduciranega sintra. To vse ima za cilj znižanje porabe koksa ter povečanje proizvodnje grodlja.

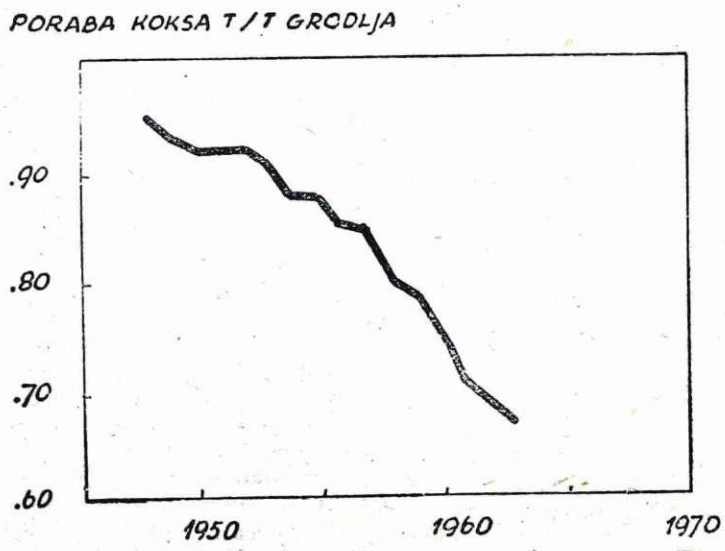

Slika 6 — Uporaba sintra je pripomogla k znatnemu znižanju porabe energije na tono proizvedenega grodlja. Poraba koksa na tono grodlja se je znižala od 1030 kg v letu 1948 na 650 kg v letu 1964

Poleg doseženih velikih uspehov pri znižanju porabe koksa v železarski industriji je podobno stanje tudi na področju znižanja porabe mazuta, zemeljskega plina in električne energije. Skupno porabi danes železarska industrija za proizvodnjo končnih izdelkov približno 8,5 milijona kcal na tono, medtem ko je bilo v letu 1948 potrebno več kot 11,3 milijona kcal na tono.

Na srečo so velike možnosti pri izbiri goriva za metalurške namene, tako da lahko pri specifičnih lokalnih pogojih uporabljamo premog, mazut, plin ali tudi električno energijo kot glavni vir energije. V ZDA je v splošnem, vendar ne povsod, premog najcenejši vir energije za metalurške namene. Zato je logično, da bodo železarsko industrijo, ki potrebuje tako velike količine energije, gradili v bližini premogovnikov. Nasprotno pa je osnova metalurški industriji na Norveškem, Švedskem in Severni Italiji največja možna uporaba cenene električne energije iz hidrocentral, zaradi pomanjkanja in relativno visoke cene ostalih goriv.

Napredek v surovinah in plavžarskem pro po končani dru vojni sicer velik ga zasenčile izi membe na podr vodnje jekla. Os spremembe je Linde – Franl leta 1930, ki je oı izvodnjo velikih čistega kisika. Ž ko je bila cena k larja za 1 m³, so skusi na SM peč

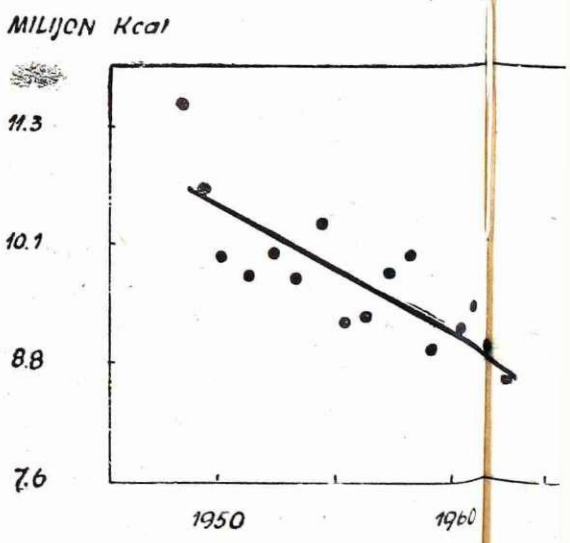

Slika 7 — Diagram prikazuje porabo energije na vedenega jekla v razdobju od leta 1948 do leta 1 faktorji so vplivali na to znižanje. Nadaljnje delo bo lahko še bolj znižalo to številko

je prijateljstvo med narodi

soboto zvečer na Jesenicah me- Italiji, ki ga vodi že dolga leta najboljših italijanskih amater- n tudi že Jeseničanom, saj je g avstrijskega pevskega zbora ultura druži narode«.

Svobode »Tone Čufar« Jesenice, ki je zapel v italijanščini Zardinijevo Serenado. Prijetno je presenetil tudi združeni moški zbor, ki so ga sestavljali pevci komornega zbora in zbora jeseniških martinarjev. Koncert je bil lepo kulturno doživetje in politična manifestacija za utrjevanje odnosov med Slovenci in Italijani, kar sta podčrtala v pozdravnih govorih predsednik jeseniške Svobode Joža Varl in predsednik kulturnega društva iz Pontebe Mario Faleschini. Bilo pa bi pričakovati, da bodo Jeseničani posvetili takim srečanjem večjo pozornost, saj dvorana ni bila polno zasedena.

Koncertu je sledil družabni večer med italijanskimi in našimi pevci, kjer so tovariške odnose še bolje utrdili in se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju in imenovanju obiskov. V nedeljo je priredila Svoboda Jesenice gostom iz Italije izlet na Vršič, kjer jih je navdušil novi Tičarjev dom. Polni najlepših vtisov so se popoldne vrnili v svojo domovino z obojestransko željo — na svidenje!

v U. P.

»Električarji« v gledališču

V nedeljo, 30. oktobra, so tisti Jeseničani — v glavnem mlajši, ki so si pravočasno preskrbeli vstopnice, poslušali koncert ta čas najbolj popularne glasbe, tako v svetu kot pri nas. Vokalno instrumentalnemu ansamblu »Mladi levi« iz Ljubljane, s pevcema Lidijo Kodrič in Rafkom Irgoličem, verjetno ni bilo žal, da so se odločili za koncert na Jesenicah. Dvorana je bila tako polna kot verjetno še nikoli. Vsi sedeži in sto stojišč pa razprodanih že v nedeljo dopoldne, kljub temu, da vstopnice po 5 novih dinarjev niso bile poceni. Po odmoru pa so se v dvorano nagnetli še tisti, ki so prej ostali pred vrati.

Kdor je od »Mladih levov« pričakoval levje grive in levje rjovenje, je bil razočaran. Pokazali so za »električarje« nadpovprečno glasbeno izobrazbo. Pevca Lidija Kodrič v mini krilcu in Rafko Irgolič, ki nekaj časa jaha črnega konja, potem pa se pelje s taksijem v Texas, pa sta tudi osvojila publiko. Skratka koncert »Sto minut ritma« je uspel. Stoli v dvorani so še vsi celi in tudi pod je vzdržal, čeprav so bili med poslušalci tudi taki, ki bi krepko potrebovali lekcijo o lepem vedenju. Pa o takih ne bi mnogo pisali, upajmo le, da se bodo kmalu skobacali iz pubertete.

---

plavžarskem procesu je bil po končani drugi svetovni vojni sicer velik, vendar so ga zasenčile izredne spremembe na področju proizvodnje jekla. Osnova za te spremembe je bil razvoj Linde — Frankel metode leta 1930, ki je omogočil proizvodnjo velikih količin zelo čistega kisika. Že leta 1923, ko je bila cena kisika 0,35 dolarja za 1 m³, so pokazali poskusi na SM pečeh vrednost uporabe kisika za pospeševanje taljenja in skrajšanje časa rafinacije. Ker je potrebno približno 60 m³ kisika za predelavo 1 tone grodlja v jeklo, je bila v obdobju med leti 1930 in 1940 uporaba kisika v železarski industriji precej draga. Zato so uporabljali takrat še vedno zrak in železne okside kot izvore kisika za predelavo grodlja v jeklo. Danes znašajo stroški za proizvodnjo čistega kisika v napravah z zmogljivostjo preko 1000 ton dnevno le 5 dolarjev na tono (približno 0,007 dolarja za 1 m³.). Hitro naraščanje kisikove proizvodnje jekla v ZDA in na vsem svetu je dejansko rekordno. Manj znano pa je dejstvo, da so SM peči danes dejansko največji potrošnik čistega kisika, vendar z naglo gradnjo novih kisikovih jeklarn bodo SM peči kmalu zavzele drugo mesto kot potrošniki čistega kisika. Ker je poraba kisika v železarski industriji naravnost fantastično narasla od brezpomembne količine za rezanje in flemanje v letu 1948 na približno 5,5 milijonov ton v letu 1965, je jasno, da je železarska industrija ozko povezana s kisikom. Zato bo poraba kisika v prihodnje še znatno večja kot je danes.

KONEC

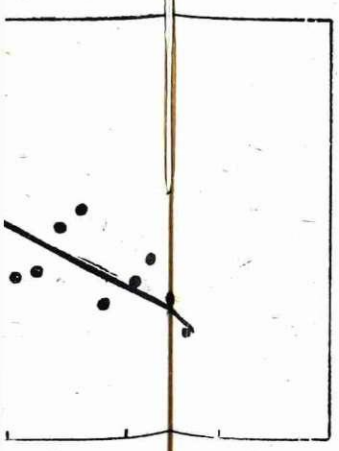

je porabo energije na tono proiz- od leta 1948 do leta 1965. Različni znižanje. Nadaljnje raziskovalno o to številko

---

MIHA KLINAR **ČAS NA BREZCESTJU**

IV. del DILEMA

27. nadaljevanje

Nekateri so se pridružili narodnim, nekateri krščanskim socialistom, vseeno pa se je večina približala zopet komunistom in jih podpirala, saj bi brez njih pred šestimi leti ne bilo mogoče organizirati popolne stavke, saj je bilo organiziranih članov tudi takrat samo kakih trideset in še ti niso bili vsi zaposleni v tovarni, marveč jih je bila skoro tretjina iz vrst obrtnikov. Kljub temu je nova generacija, ki so ji pripadali odstavljeni župan, Gregorčič, Marija in drugi, ki sedaj pozivajo delavstvo, naj se pridruži prostovoljcem v boju proti fašističnim napadalcem, uspela, ker se je osvobodila zaprtosti v organizacijo in si z uspelo stavko pridobila revolucionarni in množični vpliv na delavstvo vseh treh strokovnih smeri, prevlado v rdeči strokovni organizaciji in s tem prvo mesto v Medstrokovnem akcijskem odboru, ki si je začrtal povsem jasen ljudskofrontovski politični program na osnovi boja proti fašizaciji strokovnih in drugih delavskih organizacij. A zdaj so na ta odbor pozabili, ker je v minulih dveh letih njegovo delo skoro popolnoma zvodenelo. In prav na ta odbor sta mislila bivši predmestni župan in Marija.

»Da, zasektašili,« ponovi Marija. »Akcijo za prostovoljce bi ne smeli organizirati samo pod našim okriljem, marveč pod okriljem medstrokovnega akcijskega odbora. Zato smo zdaj osamljeni.«

»Edini smo, ki smo se odločili . . .«

»Ne, tudi nacionalisti organizirajo prostovoljce, le da jih pri njih organizira meščansko in ne delavsko krilo. Meščansko krilo pa ima do nas in naših prostovoljcev prav tako malo zaupanja kakor zeleni, ki so si morda prav zaradi te naše prenagljenosti podredili krajevni narodni svet.«

»Zakaj se potem sploh ženemo?« se oglašajo glasovi.

»Mislim, da tale država ni vredna, da bi se tolkli zanjo.«

»Že včeraj sem razmišljal in si rekel, če se nam ni vsem skupaj zmešalo. Naš odbor so odstavili. Župana, Kralja in Benedičiča so celo po njihovih zakonih protizakonito internirali v Bileće. Januarja so celo množico pod krinko orožnih vaj odgnali v Medjureće, naše mladince pa so šele včeraj izpustili iz ljubljanskih zaporov in bi jih najbrž sploh ne, ko bi jih ne ukazal izpustiti predsednik sodišča na lastno pest. In zdaj naj bi šli še v vojsko za to prekleto državo.«

Takih glasov je vedno več. Stari spomini oživljajo.

»Kaj ste res pozabili na dan, ko so nas postavili izven zakona. Nikoli ne bom pozabil policijskega komisarja Stepišnika, ki je za novo leto pred dvajsetimi leti prišel na naše zborovanje.«

»Dr. Lemež je govoril. Da, dr. Lemež . . .«

»In komisar mu je ukazal, naj takoj prekine svoj govor, potem pa zahteval, naj se takoj razidemo, ali pa bo uporabil silo, žandarje, ki so čakali zunaj s pripravljenimi puškami. Od tega dne je vsako komunistično delovanje prepovedano. Kdor bi poizkušal delovati tajno, tega čaka ječa ali pa še kaj hujšega, je govoril. Potem pa so žandarji vdrli v dvorano in nas začeli razganjati. Dr. Lemež je zaman trdil, da je dejanje države zoper nas protizakonito, obenem pa nas pozival, naj se mirno razidemo in naj ne dajemo žandarmeriji vzroka, iz katerega bi oblast skovala upravičenost svoje odločitve. Šli smo. A kaj se je zgodilo? Zgrabili so našega predsednika Štefana Weissa, ga uklenili, odpeljali na postajo in ga strpali v koroški vlak in ga poslali v Avstrijo, češ da je kot Korošec avstrijski državljan, čeprav je živel in delal v revirju že dvajset let in ni bil sam, ki je prišel takrat delat v revir. Skoro vsi žebljarji so Korošci.«

»In potem je prišel na vrsto Ciril Košir.«

»Da, Ciril. Tak človek! Tak komunist! Duša našega gibanja! Naš poslanec!«

»Da, poslanec! Ko je zvedel, da nameravajo izgnati iz parlamenta naše poslance in jih pozapreti, se je umaknil čez mejo in prihajal tajno z one strani med nas. Pa se je našla judežna žandarska duša (o, danes se ta duša sili celo med socialne demokrate!). Prijeli so ga. Potem pa zaprli še Franceta Ravnika in nekega Rozmana iz Bohinja. In ko so imeli proti Koširju in soobtoženim premalo obremenilnih dokazov in ko so jih morali čez nekaj mesecev izpustiti iz zaporov, so čakali samo trenutka, kdaj bodo obračunali s Koširjem. In res so ga prijeli, njega in tistega Rusa Sitikova, ki se je v revirju oženil in zaradi ženine želje ostal v tej prekleti kapitalistični deželi. Kaj se je potem zgodilo s Koširjem, Sitikovim in Sitikovo nihče ne ve. Nekateri mislijo, da so v Rusiji. Nekateri menijo, da je Košir na Češkem! Žandarji trdijo, da so jih izgnali, širile pa so se tudi novice, da so jih ubili. Kaj je res, nihče ne ve. Mi vemo zagotovo le to, da se nihče od izgnanih ni oglasil niti s pismom. To pa je dovolj zgovorno, da diši po žandarskem zločinu.«

»In mi naj na vse to pozabimo in nosimo kožo naprodaj za to zločinsko državo?«

»A to še ni vse! Stopite po starega Wolfa, pa vam bo povedal, kaj so počeli z njim v zaporu in kako se je na vse kriplje prizadeval žandarmerijski komandir Vodopivec, da bi spravil Wolfa za nekaj let za rešetke.«

»Ali pa mladinci, ko so ustanovili mladinsko organizacijo, in so jih potem zaprli. To je bilo še pred Wolfom in Koširjem!«

»Ali leta devetindvajsetega. Menda se še spominjaš Jože, ko so vas zaprli zaradi vaj, ki ste jih pripravljali na besedilo internacionale. Zakaj potem zbiraš in terjaš od nas, da gremo v prostovoljce. Hotel si v Španijo, pa so te zaprli. In ko si potem šel in se po porazu pritihotapil nazaj, ali nisi imel za petami nenehno policistov. Vse do zadnjih dni si se moral prikrivati pred njimi. Zakaj potem hočeš braniti to policijsko državo?«

»Ne gre za to državo. Gre za sovražnika, ki je isti kakor v Španiji,« odgovarja Jože, a njegov glas, kakor tudi glasovi drugih, ki bi radi zajezili ogorčenje, ki je razdvojilo množico, na tiste, ki so za prostovoljce, in na tiste, ki menijo, da država nima nobene pravice do njih, ker jih je nenehno preganjala.

»Ste pozabili, kaj so gorjanski žandarji počeli z Andrejem Prešernom? Mučili in pretepali so ga. Tako so ga zdelali, da je bil podoben mučenemu Kristusu, kakor so govorili o njem domačini in se zgražali nad žandarskim početjem. Pa do tistega dne niso bili Andrejevi prijatelji in tudi danes niso. Nasprotniki so. Toda takrat so obsojali žandarje in pozabili, da so o Andreju svojčas govorili kot o rdečem antikristu. Sicer pa naj Andrej sam pove, saj je tu«

Andrej spregovori, a ne tako, kakor so pričakovali, zato njegov glas utone v glasovih, ki drug čez drugega obujajo spomine na to prekleto državo, ki ne zasluži drugega, kakor da se spremeni v prah in se iz tega prahu nikoli več ne dvigne.

»Sodrugi, ne pozabljajte, da nas je napadel največji sovražnik delavskega razreda,« bi Gregorčič rad pomiril ogorčeni tabor, a ne uspe.

Ljudje še vedno odgrinjajo preteklost. Govore o Lojzetu Vilmanu in frizerju Gorenjcu, ki sta pred desetimi leta morala v ječo, ker ju je izdal neki izdajalec, policijski konfident, ki je izgubil vero v stranko in v revolucijo in ki ga je policija poslala vohunit za ilegalci v inozemstvo, v Nemčijo. In prvo njegovo delo je bilo, da je izdal človeka, ki sta ga ilegalno prepeljala čez mejo.

In potem Tine Vister in Tone Čufar! Zakaj sta morala v Glavnjačo? Najbrž ne zato, da bi država dala brezposelnemu pisatelju Tonetu Čufarju brezplačno bivanje v arestu, kjer je napisal Mali Babilon v žalostno slavo svojim rojakom, ki so ga zaničevali, ga sovražili, ker je v drami Polom pokazal njihovo pravo podobo, človeško hinavščino, laž, s katero so slepili delavstvo. Zato so samo čakali, kdaj se jim bo ponudila priložnost, da ga bodo spravili za rešetke, ker ga z lakoto in pomanjkanjem niso mogli ugonobiti.

»Si pozabila na Glavnjačo, Marija?« se neki glas obrne naravnost na Marijo, ki je okušala bedo in strahote te beograjske mučilnice celih sedemdeset dni.

Marija se zdrzne, kakor da jo je vprašanje elektriziralo.

»Te niso človeško ponižali že v Ljubljani, ko so te zaprli med cipe in tatice?«

»Ne govori tako o ljudeh, ki jih je družba zrinila v močvirje,« se Marija z odločnim glasom postavi takemu govorenju po robu, obenem pa oživi pred njenimi očmi podoba tiste noči, ko so jo po aretaciji v Podhomu in po zaslišavanju na Bledu odpeljali v ljubljanske policijske zapore in sproži težko verigo spominov . . .

Celica na Bleiweisovi cesti. V njej tema in gneča žensk. Vprašanja, kje so jo zalotili in pri kom. Imele so jo za žensko, ki se prodaja, kakor so se prodajale same. Smejale so se, ko jim je povedala, da so jo zaprli, ne da bi jim dala kakšen povod.

Žalne svečanosti ob dnevu mrtvih

O letošnjem praznovanju dneva mrtvih smo prejeli več poročil. Lepo spominsko svečanost so organizirali v Dragi in na vrtu begunjske kaznilnice, kjer so pokopani talci. Program je bil kvaliteten, sodelovali pa so pevci iz Radovljice in godba na pihala iz Gorij pri Bledu ter recitatorji iz Begunj. V Dragi in Begunjah se je zbralo veliko ljudi, ki so počastili spomin na umorjene talce, padle žrtve za svobodo pa so s kulturnim programom počastili tudi v Radovljici, kjer je pokopan narodni heroj Jože Gregorčič — Gorenje.

Naš sodelavec Karel Zorko poroča o žalni svečanosti na jeseniškem pokopališču, ki jo je organizirala organizacija ZZB NOV. Godba na pihala jeseniške Svobode je najprej zaigrali žalostinko, nato pa je spregovoril dijak srednje šole in dejal, da so borci padli in žrtvovali svoja življenja za demokracijo in osvoboditev človeštva izpod fašističnega suženjstva ter za utrjevanje miru med narodi v svetu. Sledile so recitacije dijakov in učencev, nato pa je pevski zbor pod vodstvom prof. Janka Pribošiča zapel dve žalostinki in borbeno pesem. Žalno svečanost je zaključila godba na pihala, ki je zaigrala še žalostinko pred kapelo v spomin žrtvam iz prve svetovne vojne. Žal smo že drugo leto pogrešili komorni zbor Svobode Jesenice.

Za okrasitev in izvedbo celotnega programa je treba pohvaliti učence obeh osnovnih šol in dijake srednjih šol ter njihova vodstva. Veliko zaslug za odlično pripravljene recitacije in pevske točke ima prof. Pribošič in prav tako tudi godba na pihala, ki je lepo izvedla prvo in zadnjo točko programa.

Žal ne moremo razumeti, zakaj se seje terenskega odbora ZZB NOV Plavž, na kateri so se pogovarjali o organizaciji žalne svečanosti ob dnevu mrtvih, ni udeležil tudi predsednik DPD Svoboda Tone Čufar. Prav tako nam ni razumljiv odnos Komunalnega podjetja Jesenice, ki je sicer obljubilo, da bodo s peskom posuli steze ob grobišču. Zaradi njihove malomarnosti je ostalo nekaj grobov padlih borcev neurejenih. Morda imajo pri Komunalnem podjetju previsoke plače in se jim ni izplačalo nabaviti zadostne količine pes- ki ga sicer prodajajo po (S din za samokolnico. Kljub temu, da so se na seji terenskega odbora ZZB Plavž pogovarjali tudi o ozvočenju, naloga ni bila izpeljana.

Vsi krajevni in terenski odbori ZZB NOV so na svojem območju okrasili spomenike in spominska obeležja, v železarni pa so naši sodelavci primerno okrasili tudi spominske plošče in se tako oddolžili spominu padlih borcev. Žal je ostala brez cvetja spominska plošča v avli železniške postaje na Jesenicah. Kaže, da so naši železničarji pozabili na svoje borce, ker letos niso položili vencev, tako kot prejšnja leta. Tudi z obiskom občanov na žalni svečanosti ne moremo biti zadovoljni, čeprav so bili Jeseničani pravočasno obveščeni preko radia in časopisov. Na žalni svečanosti smo pogrešili tudi delovno inteligenco.

Na Koroški Beli se je ob skupnem grobišču talcev in ob grobovih padlih borcev zbralo veliko ljudi. Tudi letos so se s kratkim programom, ki sta ga izvajala godba in pevski zbor Svobode Javornik, spomnili padlih borcev in žrtev minule vojne. Na žalni svečanosti ob dnevu mrtvih je letos prvič sodeloval tudi mešani pevski zbor pod vodstvom zborovodje Leopolda Mejača.

Kljub temu, da smo že pred dnevi objavili članek in v njem opozorili, da je treba pravočasno organizirati žalno svečanost tudi na Blejski Dobravi, se to ni zgodilo. Nikogar ni bilo, ki bi organiziral enoten kulturni program, s katerim bi počastili umrle, saj je med njimi tudi precej borcev, aktivistov iz NOB, kulturnih in družbenih delavcev, ki so umrli v zadnjih petih letih in so jih pokopali na Blejski Dobravi. Edino godba na pihala javorniške Svobode je v popoldanskih urah odigrala nekaj žalostink, vprašanje enotne žalne svečanosti na tem pokopališču pa je ostalo odprto do drugega leta, ko bo treba ponovno opozoriti merodajne organe na Jesenicah, da nekaj ukrenejo.

Letošnje žalne svečanosti, zlasti pa še na grobovih padlih borcev in talk, so bile množično obiskane. Na pokopališčih je bilo veliko ljudi, to pa pomeni, da še nismo pozabili naših najdražjih.

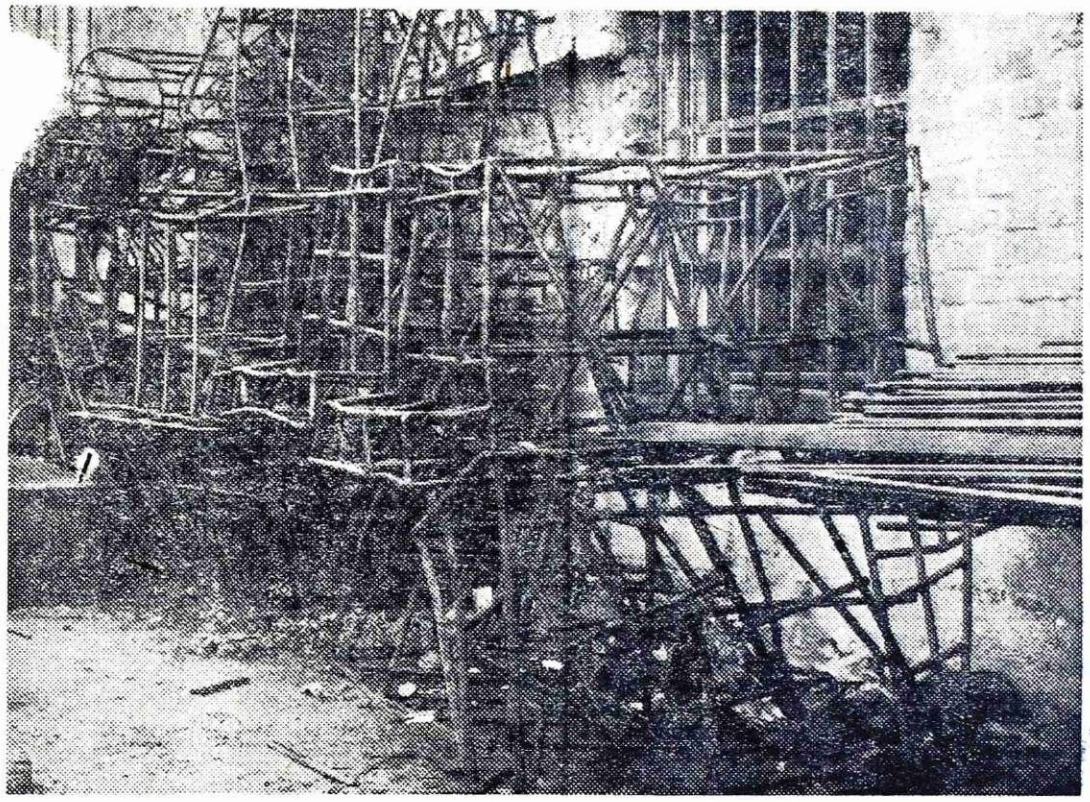

PA BREZ ZAMERE

Kolikokrat smo se že pogovarjali o čistoči v naši železarni. Kolikokrat smo že sklenili, da bomo resneje začeli reševati ta problem. Toda izgleda, da vse to kaj malo zaleže. Blizu jeklolivarne in elektropeči je fotograf posnel zgornjo sliko, ki zgovorno priča, da nam je zelo malo mar kam odvržemo odpadke, še manj pa, da bi našo vsakodnevno okolico res očistili. Ali se ne bi morali tudi v železarni zavedati, da je snaga vir zdravja!

-jn

ČLOVEK IN ZDRAVJE

Zdravljenje alkoholikov

Dandanes je zdravstvena veda sprejela v svoje okrilje tudi alkoholike in jih uvrstila med tako imenovane alkoholične bolnike. Medicinska veda obravnava alkoholizem kot bolezen, ki je zajela človeka v njegovi telesni in duševni škodljivosti. Alkoholični bolnik je postal tudi za zdravniško vedo velik problem, kajti varljivo je misliti, da je možno zdraviti in odpraviti alkoholizem zgolj samo z zdravstvenimi ukrepi.

Bistveno zlo alkoholizma ni samo medicinsko zlo, bolezen bolnika, temveč menimo, da je bistveno zlo to, ker je alkoholizem družbeni pojav. Alkoholizem je za posameznika bolezen — istočasno pa to zlo prizadene tudi družino, ženo in otroke, delovno okolje in sosedstvo.

Alkoholični bolniki prihajajo iz vseh družbenih slojev. Revščina in zmanjšanje duševnih sposobnosti nista glavna vzroka za rekrutacijo alkoholikov. Revščina ni vzrok, pač pa večkrat posledica alkoholizma. Med vsemi poklici najdemo alkoholike. Pri nas ne pijančujejo le delavci in kmetje, izobraženci, študentje in gospodinje niso nikake izjeme med alkoholiki.

Alkoholizem močno narašča. Vzrok za alkoholizem ni enoten. Nekaj je k temu doprinesla tudi vojna, alkoholizem je pozna posledica vojne. Nagle družbene spremembe s pospešeno industrializacijo in tehnizacijo proizvodnje, ustvarjajo hitrejši življenjski potek, ki mu človek ni naglo kos. Še včeraj zaostali kmečki fant se je naenkrat znašel v novem tempu življenja, ki na eni strani zmanjšuje človekovo osebno življenje, istočasno pa ga vključuje v široke delovne množice. Ni čudno, če v vsej tej zapletenosti nekje nastajajo motnje v človekovem čustvovanju. Čustvena napetost, ki jo vsak človek občuti na svoj način in tudi na svoj način izraža, je kaj hitra podlaga za živčnost — nevrozo, ki jo danes srečujemo skoraj pri slehernemu.

Vzrokov za nastanek alkoholizma je veliko. Vsak alkoholik navaja svoj osebni vzrok, zaradi katerega je začel nekontrolirano piti. Zanimivo je vprašanje, kdaj postane človek alkoholik. Tu ne smemo pretiravati in vsakega nekoliko okajenega človeka že imeti za alkoholika. Okrog 95 % potrošnikov alkohola zna samih uravnavati potrošnjo alkohola, ostalih 5 % potrošnikov pa tega ne zmore in ti zapadejo v alkoholno obolenje.

Alkoholizem pa imenujemo obolenje takrat, ko se pojavijo duševne in živčne motnje in ko je prizadet ali pivec sam ali tudi njegova družina v socialno-ekonomskem pogledu. Zadostujejo seveda tudi znaki, ki napovedujejo take motnje in tako prizadetost.

Alkoholizem kot bolezen je ozdravljiv. Zdravljenje alkoholikov pa ne gre samo po enem kopitu. Ker je alkoholizem socialni pojav, je potrebno poleg medicinskega tudi socialno zdravljenje, to je odstranjevanje vzrokov in pogojev, ki vodijo alkoholika v pitje, in prevzgoja alkoholikove osebnosti.

Doslej medicina še ni odkrila čudežnega zdravila proti alkoholizmu. Zdravljenje kroničnega alkoholika je dolgotrajno; včasih traja zdravljenje več kot leto dni.

Po končanem zdravljenju pa mora vkljub temu alkoholik vztrajati v trajni in totalni abstinenci. Usodno pri kroničnih pijancih je to, da niso zmožni zmerno uživati alkoholnih pijač; manjka jim namreč kritika, kdaj je pijače dovolj. Z adaptacijo bolnice za duševne bolnike v Begunjah in na pobudo in prizadevanje psihiatra dr. Jurija Zalokarja smo začeli tudi na Gorenjskem s sistematskim zdravljenjem alkoholičnih bolnikov. Uspehi zdravljenja so že razveseljivi.

V zdravljenje samem ločimo dve smeri. Zdravljenje alkoholikov, ki so v začetnem alkoholizmu; to so navadno mladi ljudje. Ti pijejo velikokrat zaradi življenjskih neprijetnosti in ovir, ki jim sami niso kos. Pri njih je zdravljenje hitro in uspešno. Včasih zadostuje že krajša doba bivanja v bolnišnici in psihoterapija. Problem pa so kronični bolniki — alkoholiki, ki včasih pijejo že od mladosti in so pogosto tudi motene osebnosti. Ti bolniki

Strokovnjaki IBM na Jesenicah

V torek in sredo, 25. in 26. oktobra, je bil na Jesenicah dvodnevni seminar o moderni organizaciji proizvodnje oziroma strojnem obdelovanju proizvodnih podatkov. Seminar so vodili trije strokovni sodelavci firme IBM in sicer dr. Mähner, g. Schweisgut in g. Voget. Na tem dvodnevnem seminarju, ki je trajal vsak dan od 9. oziroma 8. (v sredo) do 14. ure, so omenjeni trije strokovnjaki predavali o zelo zanimivih temah, ki se nanašajo na zajemanje produkcijskih podatkov, njihovo usmerjanje, kontrolo procesa na plavžih, v LD jeklarnah in valjarnah ter o gradnji procesnih računalnikov. Po vsakem predavanju je sledila razprava, v kateri so predavatelji odgovarjali na zastavljena vprašanja. Seminarja se je udeležilo čez 50 ljudi iz naše železarne in iz drugih podjetij. Svoje predstavnike so poslala različna podjetja, tako Železarna Zenica, Železarna Ravne, Železarna Štore, IMPOL iz Slovenske Bistrice, ERC Svetozarevo. Vabljeni so bili tudi vsi obratovodje in ostali vodstveni kader naše železarne, ki pa se žal ni udeležil seminarja v takem številu kot bi želeli in pričakovali z ozirom na zanimivo področje. Nikogar ni bilo iz proizvodnih obratov, čeprav so predavatelji obravnavali kontrolo procesov v železarnah.

Seminar je bil organiziran v zvezi s pripravami naše železarne, da preidemo na obračun proizvodnje z IMB 360 računskimi stroji. Pripravo na ta prehod bodo ti strokovnjaki tudi v prihodnje vodili in nam pomagali, da bomo lahko čimprej po prejemu strojev s tem tudi začeli.

- jn

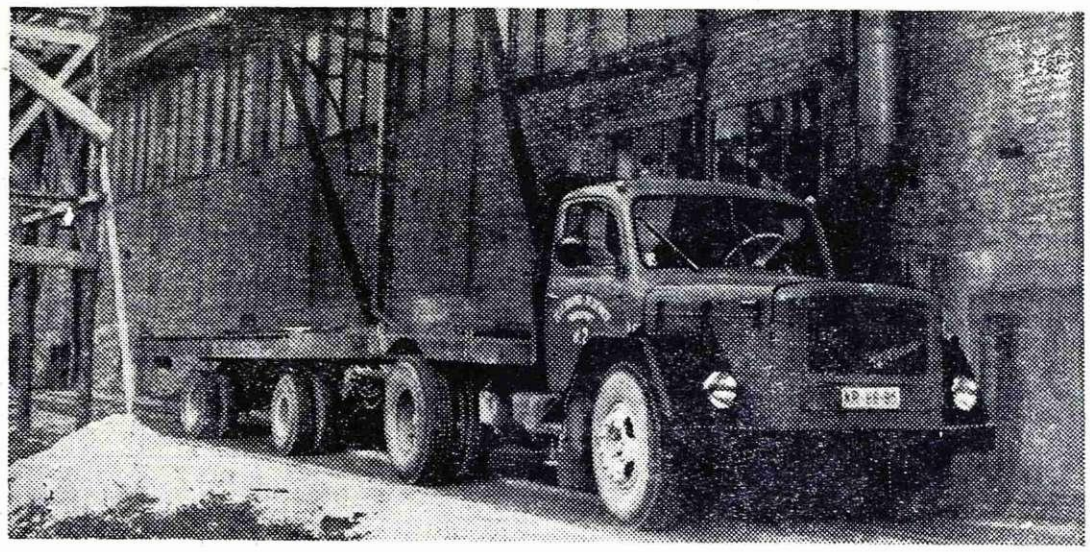

Tovornjak TAM 8500 s prikolico, kakršne uporabljamo za prevoz slabov v valjarno 2400

Vhod v tovarno pri cevarni bo kmalu zaprt

Varnostna služba v železarni obvešča člane kolektiva, ki hodijo na delo in z dela skozi vhod pri cevarni, da bo ta vhod opuščen in zaprt za ves osebni promet, čim bodo odprli novi glavni vhod v železarno.

Varnostna služba

Fantov premalo, deklet pa preveč

Kaže, da smo v našem komunalnem gospodarstvu zadeli ob prve čeri, ki so nastale po uvedbi gospodarske reforme. Prenekatere delovne organizacije že tarejo razne težave, iz katerih iščejo najboljših rešitev. Med drugimi pozitivnimi premiki je očiten prehod od ekstenzivnega na bolj intenzivno zaposlovanje. Ta prehod se kaže v zmanjšani stopnji zaposlovanja, ki je v sedanjih razmerah najbolj prizadelo ženski del prebivalstva naše občine. O tej problematiki in vključevanju mladine je razpravljal na svoji zadnji seji tudi svet za delo in delovna razmerja pri skupščini občine Jesenice.

Iz podatkov, ki jih je posredovala služba za zaposlovanje, je razvidno, da v naši občini išče zaposlitev 161 žensk. V tem številu je med drugimi 32 deklet v starosti do 18 let, 81 poročenih žena in 14 uslužbenk. Dobro je ta problem ublažila nedavna sezonska zaposlitev 60 delavk v Beljaku, med katerimi je 22 deklet.

Povsem nov pojav je nezaposlenost deklet, ki so končala administrativno in ekonomsko srednjo šolo. Potrebe po tem kadru naše delovne organizacije ne izkazujejo. To vprašanje je vsako leto bolj pereče. Starši mnogo žrtvujejo za šolanje svojih otrok; ko šolanje končajo, pa jim ostanejo v nadaljni skrbi in nezaposleni. V tej situaciji si je že marsikatero dekle z uspešno končano administrativno šolo pomagala s tem, da se je vključila v proizvodno delo.

Razprava o zadevni problematiki pa je pokazala, da se za vključevanje žensk v proizvodnjo v bližnji prihodnosti le kažejo boljši obeti. Prihodnjo pomlad bo precej realne možnosti za zaposlitev žensk (podatki so orientacijski) v naslednjih delovnih organizacijah:

- 40 delavk »Planika« Kranj — obrat šivalnica v Breznici s predhodnim priučevanjem;
- 30 delavk »Gorenjska oblačilnica« Kranj — šivalnica na Jesenicah;
- 30 delavk »Izolirka« Ljubljana — DE Jesenice in
- 20 delavk Komunalno podjetje Jesenice za obrat žično pletiljstvo.

Ti obrati so rezultat zadevnih prizadevanj vodilnih tovarišev občine in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Svet za delo in delovna razmerja smatra, da so potrebna nadaljnja prizadevanja v tej smeri. Tudi zaposlovanju žensk z delom na domu bi morali posvetiti večjo skrb. Verjetno, da po tem vprašanju še niso izkoriščene vse možnosti. V naši občini, posebno na Jesenicah, je mnogo žensk, ki so za tako obliko zaposlitve in zaslužka močno zainteresirane.

Svet je ugotovil nadaljnjo možnost za zaposlovanje žensk v »Planiki« — Breznica, ki bo lahko zaposlila 200 delavk ko bo obrat dograjen in opremljen, trenutno pa je v tem obratu zaposlenih 55 delavk. Za uresničitev tega cilja pa bo vsekakor potrebno plodno sodelovanje naših občinskih faktorjev s »Planiko« v Kranju.

Tudi o vprašanju vključevanja mladine v nadaljnje šolanje in poklic je bila obširna razprava. Zadevna analiza kaže, da se je letos od 310 učencev, ki so uspešno končali osnovno šolo, odločilo:

- 49 % za nadaljnje šolanje na srednjih šolah;
- 38 % za uk poklica;
- nad 8 % je ostalo poklicno neodločenih in
- skoraj 5 % je takih, ki so se odločili za neposredno vključitev v proizvodnjo.

Iz gornjih okvirnih podatkov vidimo, da je naša mladina še vedno močno orientirana na nadaljevanje šolanja in da je odsotna njena presoja, če bo po končanem šolanju dobila zaposlitev ali ne.

Druga pomembna ugotovitev: za dekleta je bilo tudi letos na voljo občutno premalo prostih učnih mest. Prikazano številčno: 12 za dekleta in 200 za fante. To je razmerje, ki znaša skoraj 1 : 20. Posledica takega stanja se kaže v nerealiziranih kadrovskih potrebah. Letos je ostalo preko 100 prostih učnih mest, največ v kovinski, elektro in gradbeni stroki. Ta deficit bi verjetno lahko nekoliko zmanjšali, če bi se otresli konservativizma in bolj smelo vključevali v uk poklicev dekleta, ki zaradi »tradicije« veljajo kot primerni le za fante. Danes na primer se ne čudimo več, če vidimo žensko za volanom taksija, kombija ali poltovornjaka. Žal samo še v zasebnem sektorju. Znano nam je, da so se ženske uveljavile že v raznih poklicih kot: strugarka, rezkalka, instrumentarka, varilka, livarka, upravljalka transportnih naprav itd.

Spričo pomanjkanja fantov iz naše bližnje in daljnje okolice si delovne organizacije pomagajo s sprejemom vajencev iz drugih republik. — Praksa je pokazala, da taka politika kadrovanja ni uspešna. Ti kadri pretežno zapuščajo delovne organizacije brž ,ko izpolnijo pogodbene obveznosti. Zaključek je na dlani: s tako orientacijo se ne rešuje kadrovskih potreb, nasprotno — vzdržujemo kadrovske vrzeli, ki so precej drage.

Svet za delo in delovna razmerja je na zaključku razprave sklenil, da se delovnim organizacijam posreduje ustrezno priporočilo o teh vprašanjih. Prav pa bi bilo, če bi bila problematika o zaposlovanju in vključevanju mladine na eni prihodnjih sej obeh zborov skupščine občine Jesenice.

Vibr

niso samo nesreča za družino, temveč so tudi za družbo izredno hudo breme. Pri teh bolnikih pa je običajno zdravljenje mnogo težje; to so tudi ponavadi stari ljudje z vsemi križi in težavami.

Ambulantno zdravljenje svetujemo mlajšim bolnikom, kjer še nista popolnoma paralizirana volja in razum. Pri hujših bolnikih svetujemo za začetek zdravljenja sprejem v bolnišnico. V prvem obdobju skušajo zdravniki odstraniti grobe telesne in duševne znake zastrupitve z alkoholom. V drugem obdobju skušajo zdravniki bolnika telesno in duševno okrepiti, izvršene so vse osnovne preiskave, ki naj pokažejo stopnjo prizadetosti telesa po zastrupitvi. V tem preide zdravljenje v tretjo stopnjo, ko mu skušajo z eno ali drugo metodo odstraniti alkoholno strast. Če je bolnik pri tej stopnji res sodeloval, to se pravi, če so bile metode gabljenja in bruhanja uspešne, se bolniku za dolge mesece zagabi alkohol. Ta procedura je namreč v tem smislu, da skušajo s posebnimi sredstvi bolniku zagabiti alkoholne pijače. Končno se zdravniki poslužijo dragocenih pripomočkov, kot so Atabus kura, Tetidis ali Cronetal tablete, ki pa niso zdravilo, temveč le pomagala zdravniku pri njegovem zdravljenju.

Zadnja stopnja zdravljenja pa je prevzgoja bolnikove osebnosti. Ta zadnja stopnja je navadno tudi najtežja. Z vrsto razgovorov skušajo zdravniki, psihologi in socialni delavci seznaniti bolnike o škodljivosti alkohola, o tipih alkoholikov, o stopnjah kroničnega alkoholizma, nadalje se v skupini diskutira o vseh posledicah alkoholizma. Pred odpustom iz bolnice je vsak bolnik ponovno obdelan: vedno se skuša poiskati glavni vzrok alkoholni razvadi. Če je znan glavni vzrok in če je le mogoče ga odstranijo. To delo in reševanje socialnih problemov v bolnikovem domačem okolju in v podjetju pa opravlja socialna služba. Računamo, da traja povprečna doba zdravljenja 2—3 mesece, pri hudo kroničnem bolniku pa bi morala trajati do 1 leta.

Po vrnitvi iz bolnišnice pa naj bi prevzela nadalnje zdravljenje posebna služba v okrilju posvetovalnice za alkoholne bolnike pri zdravstvenem domu ali obratnih ambulantah. Ta služba bi morala vršiti redno mesečno kontrolo bolnikov v ustanovi in na domu bolnika. Iz izkušenj je namreč znano, da lahko alkoholik prej ali slej zapade v ponovno obolenje, če ga prepustimo samemu sebi. Taka alkoholna posvetovalnica pri zdravstvenem domu pa bi lahko ambulantno zdravila vse tiste, pri katerih bolnišnično zdravljenje iz kakršnih koli razlogov zaenkrat ni mogoče.

Marinko Dominika
dipl. socialna delavka

Dopisujte v ŽELEZARJA

UGANKARSKI KOTIČEK

KRIŽANKA

Vod.: 1. važno železniško križišče na progi Ljubljana — Reka, 6. število, s katerim označujemo kakovost bencina, 11. oddelek HVŽ, 13. hrvaški skladatelj (Krsto), 14. površina, 15. okrajšava za eventualno, 16. oranje, zorana zemlja, 17. izraz veselja, 18. število, 19. ime igralca Ranerja, 20. industrijska rastlina, 21. besedica, s katero nekoga pozovemo, naj obstane, 22. del voza, 24. priprava za naslanjanje, 26. pripadnik starih Slovanov, 28. dvojica, 29. javno povpraševanje, 32. tekoča začimba, 34. sinjska viteška igra, 35. radio televizija, 37. geometrijski pojem, 39. ime balerine Mlakarjeve, 40. kraljevina v jugovzhodni Aziji, 41. besedica, ki v tujih sestavljenkah pomeni novo, 42. osebni zaimek, 43. upravno središče Zahodne Nemčije, 44. prometni objekt, 45. pripadniki revizionizma, 48. ženska, ki jamči za kaj s svojim življenjem, 49. znamka kozmetičnih sredstev.

Navp.: 1. priprava za skakanje iz letala, 2. prebivalka sosedne države, 3. stoletje, 4. avtomobilska oznaka Kutine, 5. kozaški poglavar, 6. sadež s trdo lupino, 7. orientalska barva za lase, 8. osebni zaimek, 9. organsko topilo, 10. del vijaka, 11. znojnica, 12. ime pevke Kohontove, 17. različna soglasnika, 18. ekonomski pokazatelj, 21. ovijalka, 23. cvek, 25. začetnici že pokojnega slovenskega filmskega in gledališkega igralca, 27. znak za telur, 29. nova vrsta, odstavek, 30. pristaniško mestece v Italiji blizu Barija, 31. slovnični izraz za besedo brez poudarka, 33. opoldanski počitek, 34. udeležba, prispevek posameznika, 36. Varnostni svet, 38. geometrijski pojem (množ.) 40. vinska trta, 43. domača plemenska žival, 44. čas brez vojne, 46. različna soglasnika, 47. znak za natrij.

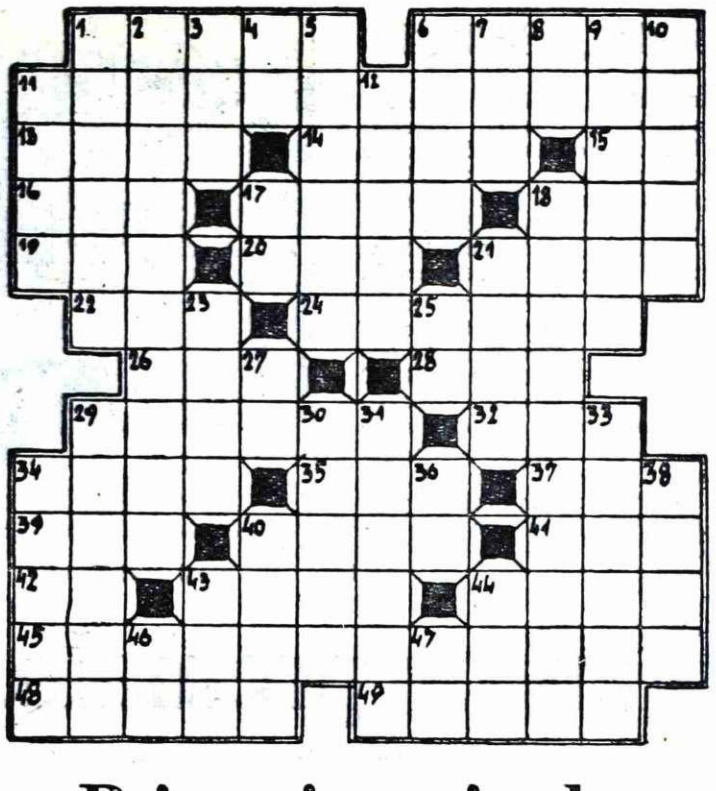

Priznanje mladim

Prijetno smo bili iznenadeni člani komisije za internirance in izseljence pri občinskem združenju borcev NOV na Jesenicah, ko smo bili seznanjeni s predlogom komiteja, da naj bi komisija pripravila v višjih razredih osnovnih šol na Jesenicah, Koroški Beli, v Žirovnici, Mojstrani in Kranjski gori predavanja o nekdanjih nemških koncentracijskih taboriščih.

Že na razstavi »Po poti nacističnega terorja« smo opazili pri nekaterih mladincih veliko zanimanje za to problematiko in zato je pobuda mladinskega komiteja vredna vsega priznanja. Komisija je že določila nekatere bivše internirance, ki dobro poznajo metode nacistov v okupiranih krajih, zapore in koncentracijska taborišča, da bodo lahko mladim poslušalcem prikazovali nacistični teror, ki je zahteval tako velike žrtve.

SŠ

Pripravimo zimsko zalogo peska

Dovoz peska v jeklo in sivo livarno je vedno težaven. Za jeklolivarno so težave s pomanjkanjem »ladij«, pri sivi livarni pa nas že več let pesti pomanjkanje razkladalnih delavcev na transportu. Tu je namreč ves pesek treba ročno vskladiščiti. Včasih smo imeli na transportu nad 200 delavcev, danes pa si lahko pomagamo le z mladinci in nekaj delavci, ki jih posodi SGP »Sava«. Zaradi teh težav prevažamo pesek za jeklolivarno s kamioni, beli pesek za jeklolivarno pa še vedno z ladjami, toda takrat, ko ni večjih remontov in so ti vagoni na razpolago. V prihodnje bo pač treba misliti na to, da bi pesek vskladiščili na tak kraj, da bi lahko razkladanje mehanizirali.

Tudi v sivi livarni bomo poskušali problem razkladanja rešiti z mehanizacijo. Nad skladiščem nameravajo odpreti strop, namestiti močnega »mačka«, ki bo prenesel zaboj iz vagona in ga skozi odprtino stresel v skladišče. S tem bo odpadlo vse ročno delo, saj bomo zaboje polnili na transportu z motornimi dvigali. Vendar bomo morali letos zimsko zalogo pripraviti še na star način in s prostovoljci, ki jih bo treba pač bolje plačati.

B.

Gledališče

SOBOTA, 5. novembra
ob 19.30: Prežih-Mikeln: SAMORASTNIKI — Dramska kronika v 15. slikah. Premiera — IZVEN

NEDELJA, 6. novembra
ob 19.30: Prežih-Mikeln: SAMORASTNIKI — Dramska kronika — Za abonma NEDELJA in IZVEN

ČETRTEK, 10. novembra
ob 19.30: Prežih-Mikeln: SAMORASTNIKI — Dramska kronika — Za abonma ČETRTEK in IZVEN

Vstopnice pravočasno rezervirajte na telefon 82-200, ali v prodaji pri gledališki blagajni.

Problemi borcev – prostovoljcev za severne meje

Člani odbora Zveze borcev — prostovoljcev za severne meje 1918/19 na Jesenicah so se sestali 23. oktobra in ocenili dosedanje delo za dosego nekega materialnega priznanja za svoje nesebično delo v bojih za takrat zelo ogroženo severno mejo.

Pozitivna je sicer ugotovitev, da ni med njimi socialno ogroženih, vendar se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da jim naša skupnost še do danes ni priznala neke, pa čeprav skromne priznavalnine. Vsa leta so pričakovali, da se bodo izpolnile njihove želje in tudi neka, pa čeprav neuradna zagotovila o priznavalnini, ki bi jim olajšala življenjske pogoje na jesen življenja. Prostovoljci iz leta 1918/19 so že vsi ostareli ljudje in jih je le še malo živih (na Jesenicah in v okolici okrog 60), saj poteka ta mesec že 48 let od tedaj, ko so se prijavljali kot prostovoljci, da gredo branit našo severno mejo.

Seznanili so se z okrožnico, ki jo je poslal republiški odbor Zveze prostovoljcev — borcev za severno mejo 1918/1919 vsem 62 občinskim skupščinam v Sloveniji, v kateri jih seznanja o veliki vlogi, ki so jo odigrali prostovoljci v takrat usodnih časih. Okrožnica poudarja, da je neizpodbitna zasluga teh borcev, da so bili Maribor, Pohorje in Slovenske Gorice, Prekmurje, Mežiška dolina, Jezersko in kranjskogorsko-jeseniški kot na mirovni konferenci prisojeni Jugoslaviji, ker so ti prostovoljci s svojimi naglimi in odločnimi vojaškimi akcijami preprečili nasprotniku, da bi zasedel to ozemlje. V okrožnici je med drugim tudi izražena želja, da bi vse občinske skupščine v Sloveniji prispevale vsaj skromne zneske v skupni sklad, iz katerega naj bi izplačevali priznavalnino še živečim borcem — prostovoljcem iz teh časov.

SŠ

Vabilo vsem sodelavcem, ki radi pojejo

V naši jeklarni je zaposlenih precej sodelavcev, ki radi pojejo. Na njihovo pobudo so pri sindikalnem odboru jeklarne organizirali pevski zbor, ki se je Jeseničanom že predstavil s koncertnim programom, razen tega pa so dvakrat sodelovali na prireditvah, ki jih je organiziral kolektiv jeklarne. Z dobro voljo in kljub napornemu delu so našli dovolj časa, da se aktivno udejstvujejo na kulturno prosvetnem polju. Pevske vaje imajo tedensko enkrat v glasbeni sobi DPD Svobode »Tone Čufar«.

Pred kratkim so imeli občni zbor, na katerem so se pogovarjali o delu zbora v minulem obdobju ter o nadaljnjem delu in nalogah. Precejšnjo skrb so posvetili kadrovskemu vprašanju. Gre za to, da bi se našim jeklarjem pridružilo čim več pevcev tudi iz ostalih delovnih enot in bi tako po daljšem presledku na Jesenicah dobili pevski zbor železarjev. Zato pevci — martinarji vabijo člane kolektiva, ki imajo veselje do petja, da se jim pridružijo. Pevski zbor jeklarjev je v pretekli sezoni zelo uspešno vadil. Pevci so skupaj s komornim zborom DPD Svoboda ter glasbeno šolo sodelovali na celovečernem koncertu in pokazali zadovoljivo kvaliteto. V poletnih mesecih zaradi dopustov niso imeli pevskih vaj. Na občnem zboru so izvolili štiričlanski odbor. Pevski zbor jeklarjev bo tudi v prihodnje vodil zborovodja Polde Ulaga. Za novega predsednika so izvolili Janka Baumana, tajnik pa bo Rafael Ortar. Prepričani smo, da se bodo vabilu pevcev martinarjev pridružili tudi ostali sodelavci iz naše železarne in da bo že v bližnji prihodnosti dosežen glavni namen, tako da bomo lahko kmalu slišali pesem, ki jo bo zapel pevski zbor železarjev.

Stane Torkar

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije se najtopleje zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Franc Hribar
varnostna služba

Odmev na članek o dolgolascih na Javorniku

Pred kratkim smo objavili vest o dolgolascih na Javorniku. Prejeli smo odgovor, ki ga skoraj v celoti objavljamo, oziroma vso njegovo dobronamerno vsebino.

Dne 22. oktobra je bil na strani 9 v »Železarju« objavljen članek o ukrepih zoper dolgolasce v obratu vzdrževanje Javornik izpod peresa P. K.

Mladinci našega obrata, pa tudi starejši člani kolektiva, smo bili nad vsebino članka, ker ne ustreza resnici in potvarja izgled mladincev našega obrata zelo neprijetno presenečeni.

Po vsebini članka bi človek sodil, da hodi po Javorniku kar cela množica dolgolasih mladeničev, ki naj bi postali že resen varnostni in estetski problem.

No, stvar ni tako huda in dejansko sta dobila ženske rute, ki jima jih je preskrbel glavni delovodja, le dva mladinca. Povem naj, da še nista bila ne vem kako huda primera, kar tudi nista nameravala postati. Malo daljše lase pač sta si pustila. To je danes moda. Nato pa je tovariš glavni delovodja hitro in poudarim naj, pravilno ukrepal, s čemer se strinja tudi mladinski aktiv v obratu, da ne bi ta dva mladinca dobila preveč posnemalcev.

Mladinski aktiv
vzdrževanje Javornik

ODBOJKA

Jesenice : Kanal 0 : 3

V telovadnici osnovne šole je bilo v nedeljo odigrano zadnje kolo v slovenski odbojkarski ligi. Igralci Jesenic so morali priznati premoč gostov iz Kanala, ki so zmagali s 3:0 (9:15, 9:15, 3:15). Tekmo je sodil Zanevski iz Ljubljane.

JESENICE: Prešeren, Bajt, Bogataj, Rosler, Potočnik, Bergelj, Eržen, Kavčič.

KANAL: Berdot, Jerančič, Slogan, Žefran, Žnidaršič, Kolenc, Murovec I, Murovec II, Slapernik, Gabrijel.

Gostje iz Kanala so pokazali mnogo boljšo igro v vseh treh nizih. Igrali so lepo v polju in na mreži, kar pa ne moremo trditi za Jeseničane. Naši igralci so se trudili na vse načine, toda ni in ni jim šlo. Verjetno je za to krivo slabo vreme, ki zadnje dni ni dopuščalo treninga.

Srečanje bi moralo biti odigrano na igrišču pod Mežakljo. Ker pa igrišče ni bilo pripravljeno in je bilo delno pod vodo, so gostje že v pričetku srečanja najavili protest. Ker pa so pozneje srečanje odločili sebi v korist, bodo svoje mnenje verjetno spremenili.

Jeseničani so v končni razvrstitvi zasedli četrto mesto. Odigrali so 18 srečanj, od katerih so jih 12 odločili sebi v korist, šest pa izgubili. Stanje v setih je 45:30 v njihovo korist. Skupno pa so zbrali 24 točk. P. K.

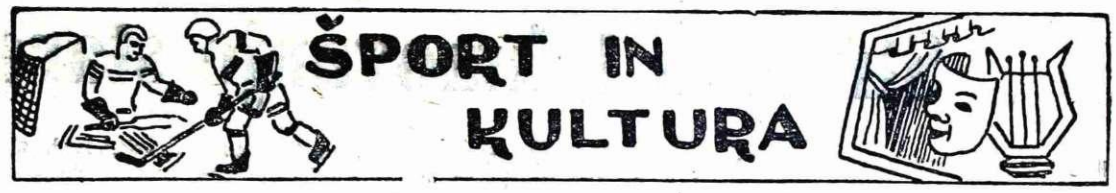

Druga premiera v gledališču

Takorekoč otvoritvena, čeprav vendarle druga premiera letošnje sezone, bo v našem amaterskem gledališču »Tone Čufar« v soboto, 5. novembra zvečer, uprizoritev dramske kronike »SAMORASTNIKI«, kot jo je po istoimenski noveli Prežihovega Voranca napisal Miloš Mikeln. Tako bo na našem odru veseli renesančni komediji »Boter Andraž« sledila resna in pretresljiva zgodba izpred dvesto let, kakršno je znal napisati o majhnem, zapostavljenem in izkoriščanem, toda neupogljivem in samorastniškem slovenskem človeku le Prežihov Voranc.

Lovro Kuhar (1893 — 1950) si je po domače Prežihovi kajži in domačem klicanju nadel pisateljsko ime Prežihov Voranc. V slovenski književnosti je med obema vojnama izjemna pisateljska osebnost. Kot kajžarski sin v tistem prelepem delu Koroške, ki je po prvi svetovni vojni pripadel Jugoslaviji, je živel samorastniško življenje, ki ga je nujno privedlo v napredne vrste borcev za pravice malega in delovnega človeka. Čeprav je devet let pred drugo svetovno vojno moral živeti kot izgnanec v tujini, je vendarle bil ves privezan na svojo rodno zemljo in svoje ljudstvo. Z novelami, povestmi in romani je izpovedoval svojo ljubezen do domovine na način, kot še nihče pred njim. Prežih, samorastnik iz Kotelj, je že pred vojno postal samonikla in velika pisateljska osebnost. Njegovi »Samorastniki«, danes že klasičen slovenski tekst, so prav gotovo ena njegovih najlepših novel, ki jim težko po vsebini in kleni besedi najdeš vredne primere. Zato ni čudno, če je zgodba o Hudabivški Meti in njenih otrocih zamikala tudi filmske ustvarjalce, ki so pa ostali vse premalo zvesti Prežihu in slovenski zemlji, iz katere zgodba raste. Film, ki smo ga imeli priložnost videti, prav zato ni uspel. Te nevarnosti se je zavedal tudi M. Mikeln pri dramatizaciji »Samorastnikov«, zato je do poslednje besede ostal zvest Prežihu in v dramsko obliko prelil njegovo čudovito zgodbo, ki jo igrajo vsepovsod, trenutno pa z velikim uspehom tudi na Šentjakobskem odru v Ljubljani. Prav gotovo bo zgodba o »Samorastnikih« všeč tudi naši publiki, zgodba, ki prerašča v edinstven simbol samorastniškega vztrajanja in neuklonljivosti našega malega ljudstva na prepihu vse Evrope.

»Samorastnike«, pri katerih sodeluje več kot 30 nastopajočih, je režijsko in scensko pripravil Bojan Čebulj, v glavnih vlogah pa nastopajo: Oto Gerdej, Janko Markelj, Drago Vrhovnik, Franci Pogačnik, Slava Maroševiča in Marjanca Čebuljeva.

Hokej v novi sezoni

Medtem ko v deželah s številnimi umetnimi drsališči in močno razvitim drsalnim športom že več kot mesec dni tekmujejo, naša zmogljivost omogoča pričetek sezone šele v novembru. S tem pa ni rečeno, da v upravi kluba ni bilo dela. Vse, prav vse je bilo treba pripraviti, seveda z upoštevanjem terminov državnega prvenstva in reprezentance. Poleg dveh moštev v liga tekmovanju bo mladinsko moštvo tekmovalo v republiškem prvenstvu ter upajmo, poseglo tudi v borbo za naslov državnega mladinskega prvaka. Prvo moštvo bo letos nastopalo v tekmovanju za evropski pokal ter tudi v alpskem pokalu v doslej najboljši sestavi.

V skrbi za obstoj, rast in napredek hokeja na Jesenicah smo organizirali hokejsko šolo, kjer je sedaj vpisanih nad 50 mladincev in pionirjev. Šolo bodo vodili naši domači trenerji s sodelovanjem češkega trenerja g. Rudolfa Černija, ki je te dni prispel na Jesenice. Iz te šole pričakujemo prirastek in lahko rečemo, da Jesenice že so in bodo kovačnica dobrih hokejistov.

V zvezi s programom moremo ugotoviti, da bo sezona kljub številnim problemom le pestra.

Za začetek sezone gostuje v nedeljo 6. novembra ob 19. uri dunajski klub WEV. Že v torek 8. novembra bo prva tekma za alpski pokal, ko bo gostovalo na Jesenicah moštvo KAC. Povratna tekma bo v Celovcu 10. novembra. Za 12. novembra smo povabili češko meštvo BOHEMIAS iz Prage ter bo isto moštvo igralo 13. novembra s HK Kranjska gora.

16. in 17. novembra bosta prvi tekmi za evropski pokal z italijanskim državnim prvakom CORTINA REX na Jesenicah, povratni pa predvidoma 19. in 20. novembra v Cortini.

28. novembra se bo na Jesenicah predstavilo moštvo HC BOLZANO v tekmi za alpski pokal. 29. in 30. novembra pa bo turnir s sodelovanjem ZKL BRNO in še enega moštva, ki pa trenutno še ni potrjeno.

Uprava HK Jesenice je z namenom, da bi čim več ljubiteljem hokeja omogočila ogled naših prireditev, organizirala kolektivno podporno članstvo gospodarskih organizacij in ustanov. Člani organizacij, ki bodo kolektivni člani HK JESENICE, bodo lahko nabavili vstopnice po znižani ceni, to je s popustom 50 %. Vstopnice bodo organizacije nabavile z naročilnico v upravi drsališča na dan tekme do 13. ure, ali en dan prej, če bi bila prireditev na nedeljo ali praznik. Vstopnice bo treba plačati ob prevzemu.

V najboljši veri, da bomo v tej sezoni zadovoljili številne ljubitelje hokeja, želimo vsem dosedanjim in tudi novim obiskovalcem drsališča pod Mežakljo čim več dobrega športnega užitka.

UPRAVA
HK JESENICE

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

5. in 6. novembra ameriški barvni CS film SEDMERICA JEZDI V PEKEL, ob 17. in 19. uri

7. novembra japonski barv. CS film LJUDJE S PLANETA SKRIVNOSTI, ob 17. in 19. uri

8. in 9. novembra špan.-ital. barvni CS film V SENCI ZOROA, ob 17. in 19. uri

10. novembra ameriški film V SVETU KOMEDIJE, ob 17. in 19. uri

11. novembra jugoslovanski film POGLED V ZENICO SONCA, ob 17. in 19. uri

12. novembra amer. barvni film MOČNEJŠI OD SLAVE, ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

5. in 6. novembra špan.-ital. barvni CS film V SENCI ZOROA, ob 18. in 20. uri

7. in 8. novembra ameriški barvni CS film SEDMERICA JEZDI V PEKEL, ob 18. in 20. uri

9. novembra ameriški film V SVETU KOMEDIJE, ob 18. in 20. uri

10. in 11. novembra japonski barvni CS film OLIMPIADA V TOKIU, ob 17.30 in 20. uri

12. novembra amer. barvni film BAMBY, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

5. novembra francoski CS film 100.000 DOLARJEV NA SONCU

6. novembra jugoslovanski film GRENKI DEL REKE

9. novembra ameriški barvni CS film SEDMERICA JEZDI V PEKEL

12. novembra špansko-ital. barvni CS film V SENCI ZOROA

Kino DOVJE

5. novembra jugoslovanski film GRENKI DEL REKE

6. novembra francoski CS film 100.000 DOLARJEV NA SONCU

10. novembra amer. barvni CS film SEDMERICA JEZDI V PEKEL

12. nov. japonski barvni CS film OLIMPIADA V TOKIU

Kino KOROŠKA BELA

5. novembra japonski barv. CS film OLIMPIADA V TOKIU

6. novembra nem.-jug. barv. film STO PEKLENSKIH DNI

7. novembra špan.-italijanski barvni CS film V SENCI ZOROA

12. novembra jugoslovanski film POGLED V ZENICO SONCA

Kino KRANJSKA GORA

5. novembra nem.-jug. barv. film STO PEKLENSKIH DNI

6. novembra japonski barv. CS film OLIMPIADA V TOKIU

10. novembra špan.-italijan. barvni CS film V SENCI ZOROA

11. in 12. novembra ameriški barvni CS film SEDMERICA JEZDI V PEKEL

NOGOMET

Jesenice : Kamnik 6 : 2

V nedeljo popoldan je bila na igrišču pod Mežakljo odigrana prvenstvena nogometna tekma md enajstericama Jesenic in Kamnika. Zmagali so Jeseničani z rezultatom 6:2 (3:1). V prvem polčasu je bila igra enakovredna, gostje pa so celo prvi prišli v vodstvo, vendar so kmalu popustili in dovolili, da so domačini že v prvem polčasu dosegli tri gole. Po odmoru je igra postajala ostra, zadnjih 10 minut pa sta morali obe enajsterici igrati le s po 10 igralci, ker je sodnik iz Kranja upravičeno izključil Kosa in Kačarja zaradi medsebojnega obračunavanja, ko nista imela žoge. Menimo, da taki prizori ne spadajo na nogometno igrišče in nimajo ničesar skupnega s pravili nogometne igre, še manj pa s kulturnim ponašanjem, ki je tudi na nogometnem igrišču potrebno, pa čeprav se dogaja, da igralci tega ali onega moštva izgubljajo živce.

Igrišče je bilo zelo blatno in je igralce precej oviralo pri igri. Napadalci domačega moštva so se zelo trudili, da bi zmago odločili v svojo korist s čim večjo razliko v golih. To jim je tudi uspelo. Zlasti je treba pohvaliti Hribarja, ki je dosegel dva zelo lepa gola. Slabši del v domačem moštvu je bila obramba, ki je bila včasih precej nezanesljiva. Zato so tudi gostje prišli na zelo lahek način do obeh golov. Gole za Jesenice so dosegli: Hribar 3, Koban 2 in Medja.

Naslednje kolo bo odigrano šele drugo nedeljo, Jeseničani pa potujejo v Izolo, kjer jih čaka težka tekma. Zadnje srečanje v jesenskem delu nogometnega prvenstva bo odigrano šele v nedeljo, 20. novembra, ko bomo na igrišču pod Mežakljo gledali srečanje med Jesenicami in Litijo. — or

Strelsko tekmovanje starešinskega kadra

Komisija rezervnih oficirjev in podoficirjev pri občinskem odboru ZB NOV občine Jesenice je priredila 20. in 21. oktobra občinsko ekipno strelsko prvenstvo krajevnih organizacij v občini.

Povabljene so bile vse krajevne organizacije ROP. Z ozirom na to, da imata krajevni organizaciji Jesenice in Javornik večje število članov, je bilo sklenjeno, da postavita po dve ekipi rezervnih oficirjev in po dve ekipi podoficirjev, ostale krajevne organizacije pa po eno ekipo podoficirjev in eno ekipo oficirjev s po štirimi člani.

Udeležba na tem tekmovanju ni bila zadovoljiva. Iz neznanega vzroka se ga niso udeležili člani krajevne organizacije Kranjska gora in Žirovnica.

Rezervni podoficirji so na tem tekmovanju tekmovali z malokalibrsko puško, rezerni oficirji pa z malokalibrsko pištolo »Drulov«.

REZULTATI:

REZERVNI PODOFICIRJI (ekipno): 1. Jesenice 511 krogov, 2. Javornik I 486, 3. Javornik II 374 in 4. Mojstrana 164 krogov.

POSAMEZNIKI: 1. Miro Lah, Jesenice, 181 krogov od 200 možnih, 2. Oton Pestotnik, Jesenice, 138 krogov od 200 možnih in 3. Janko Dolinar, Javornik, 131 krogov od 200 možnih.

Rezervni podoficirji krajevne organizacije Jesenice so tretjič zaporedoma osvojili prehodni pokal in tako v trajno last.

REZERVNI OFICIRJI: (ekipno): 1. Jesenice 288 krogov, 2. Javornik 240, 3. Jesenice II 84 (dva člana), 4. Mojstrana 81 krogov (trije člani).

POSAMEZNIKI: 1. Franc Surc, Jesenice, 92 krogov od 200 možnih. 2. Janez Kernc, Jesenice, 92 krogov, 3. Bojan Svetlin, Javornik, 86 krogov.

Rezervni oficirji krajevne organizacije Jesenice so že v preteklem letu osvojili prehodni pokal v trajno last, letos pa so tekmovali za novega in si ga ponovno priborili.

Na tekmovanju je sodelovalo 16 rezervnih podoficirjev in 14 rezervnih oficirjev.

V prihodnje bodo morale krajevne organizacije ROP občine Jesenice posvetiti več pozornosti takim in podobnim strelskim tekmovanjem, kajti s strelskimi vajami pridobi starešinski kader znanje in prakso ravnanja z orožjem in za obrambo svoje domovine.

Obisk na gradbišču nove žične valjarne na Belškem polju

Že večkrat smo pisali in objavili slike o gradnji nove žične valjarne v sklopu novih valjarn na Belškem polju. Tudi današnje tri fotografije so s tega gradbišča, ki sedaj zelo hitro spreminja podobo. To pa je tudi prav, saj bo šele nova žična valjarna zagotovila dovolj polizdelkov za žičarno, da bomo lahko v celoti izkoristili njeno zmogljivost, povečali proizvodnjo žice in s tem naš dohodek

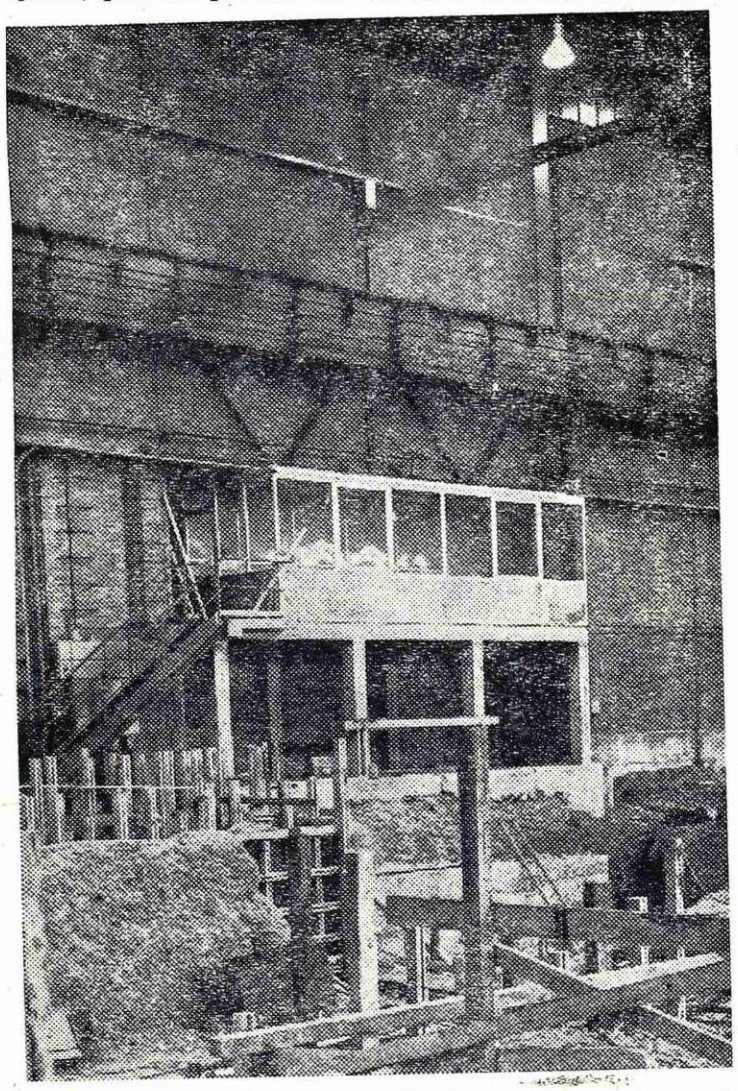

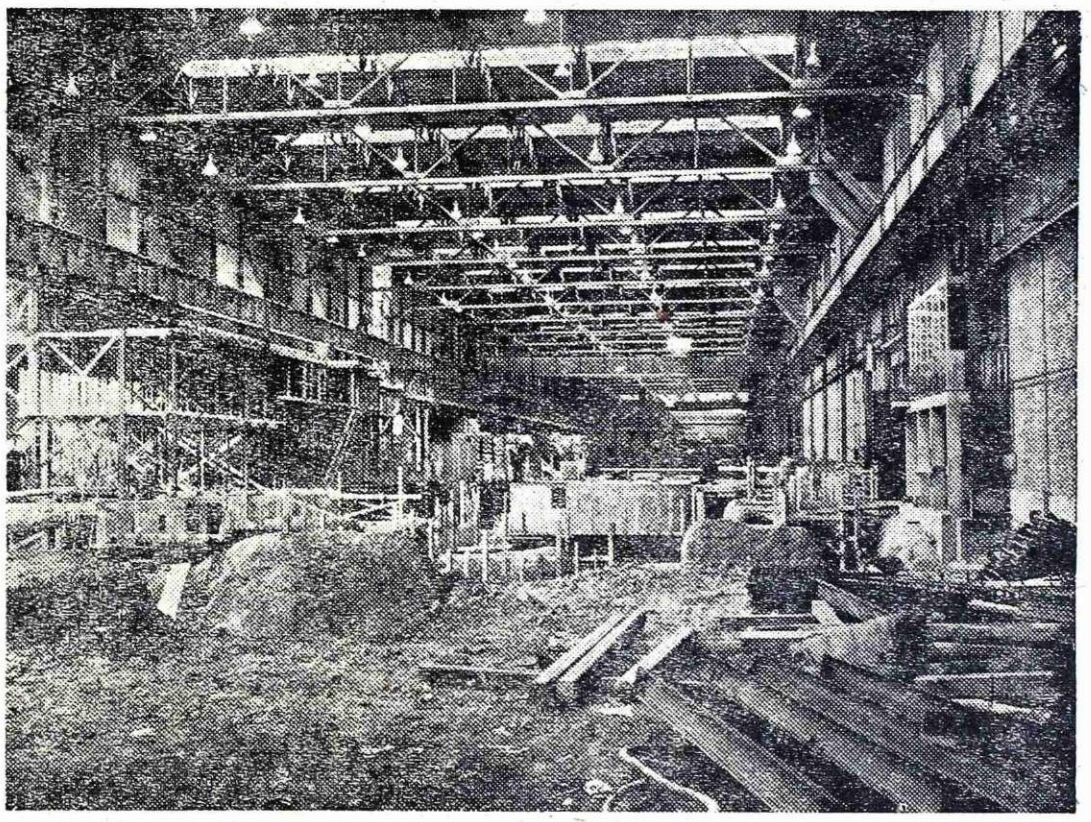

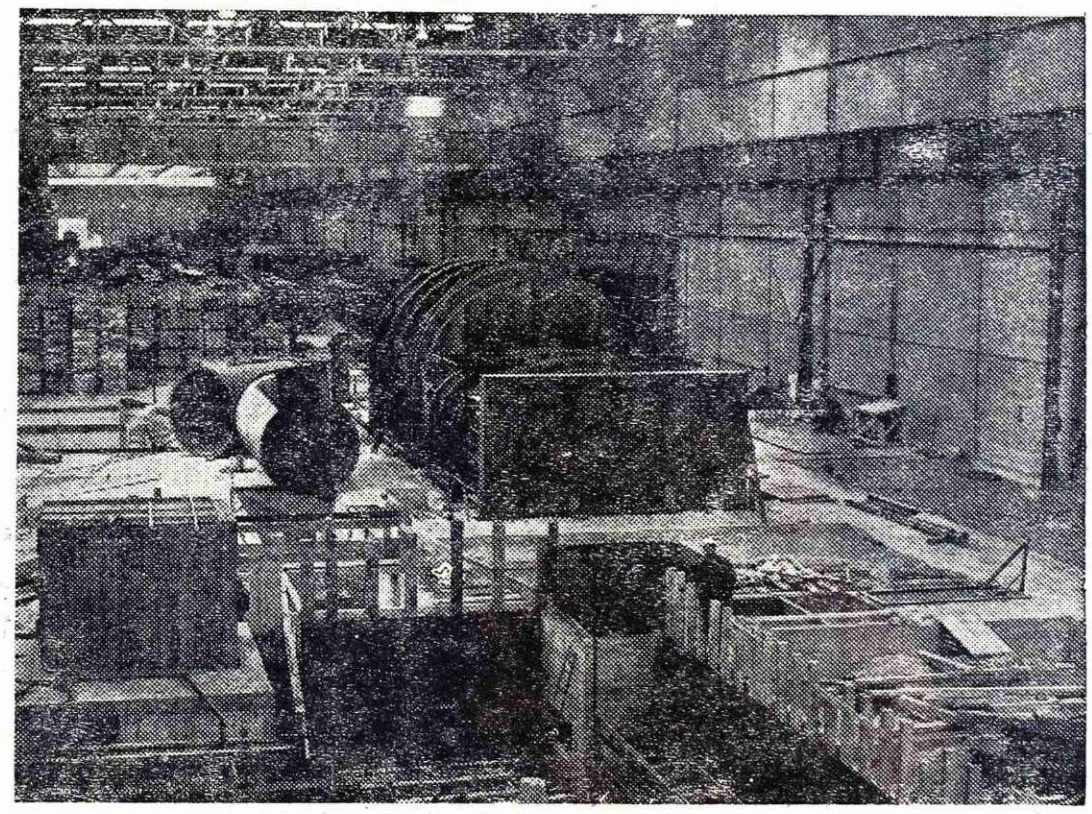

»ŽELEZAR« — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice Telefon int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

NOVICE IZ ŽELEZARNE V SLIKI IN BESEDI